זון אויפגאנג — 4.38.
זון אונטערגאנג — 8.12.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנארע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: טיילוויז קלאר

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 99. Winnipeg, Monday May 19, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מאנטאג כא' אייר, תר"ץ.

אידישע אימיגראציע קיין ארץ-ישראל אָפּגעשטעלט ביז נאָך אונטערזוכונג פון לאָרד סימפּסאָן

אפילו ארויסגעגעבענע סערטיפיקאטן זיינען צוריקגעצויגן געווארן. — דערקלערונג פון אגענטור עקזעקוטיווע מאכט א שווערן איינדרוק

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, מאי 19 (איטא). — די אגענטור עקזעקוטיווע, נאך א זיצונג אפּגעהאלטן לעצטן אונטג, האט ארויסגעגעבן די אפּלגנדיקע דערקלערונג:

"די אידישע אגענטור וויל באקענען דאס פּובליקום מיט די פאקטן בנוגע דער לויפנדיקער אימיגראציע בכעמע. דעם 17 פעברואר, אויסהערנדיק די אפּדערונגען פון דער עקזעקוטיווע, האט די פאלעסטינער רעגירונג אויטאריזירט 950 אימיגראציע סערטיפיקאטן, ווי אן אוואנס אויף דער האלב־יאריקער סכעמע פון אפּריל ביז סעפּטעמבער. מארט 17טן האט זי עקזעקוטיווע דערלאנגט איר רעגלמעסיקע אפּליקאציע פאר דער האלב־יאריקער סכעמע פון ארבעטער אימיגראציע, פאדערנד ביז 3.143 סערטיפיקאטן.

"נאכדעם ווי די דאזיקע סכעמע איז באטראכט געווארן פון הייקאמישאנער מיט'ן מיניסטעריום, האט דער הויפּט פון דעם אימיגראציע אמט אפיציעל אינפאָרמירט די עקזעקוטיווע, אז ער איז אויטאָריזירט געווארן ארויסצוגעבן פאר דעם האלב־יאר 3.300 חלוצים סערטיפיקאטן, איינשליסלעך די 950 וואס זיינען שוין ארויסגעגעבן געווארן.

"מאי פרעגט 14טן איז קאלאָניאל קיש איינגעלאדן געווארן צו זעען דעם הויפּט סעקרעטאר, און דער לעצטער האט אים אינפאָרמירט, אז לויט א אידישע פון'ם שטאטס סעקרעטאר, האט דער הייקאמישאנער באפוילן צוריקצוציען די סערטיפיקאטן נוטעגהייסן לויט'ן ברייוו פון מאי דעם 12טן, ביז עס וועלן פארענטלאכט ווערן די רעזולטאטן פון דער אונטערזוכונג פון לאָרד סימפּסאָן.

"קאָל. קיש האט דאן פארלאנגט אן אויסדייענג ביים הייקאמישאנער, און האט אין נאמען פון דער אגענטור שארף פּראָטעסטירט קעגן דעם אפּשטעל אויף פאָליטישע גרונדן פון דעם אימיגראציע פּלאן נוטעגהייסן פון דער פאלעסטינער רעגירונג, וואס איז אויפגעגעבן געווארן צו זיין עקאָנאמישע באדעטונג.

"אזוי ווי פון די ארויסגעגעבענע 950 סערטיפיקאטן וואס זיינען פריער ארויס־געגעבן געווארן איז נאך פארבליבן א באלאנס פון 485 ניט אויסגענוצטע, זיינען זיי איבערגעשיקט געווארן דעם זעלבן טאג.

"די אימיגראציע אין אגדערע, ניט־חלוצ'ישע קאטעגאָריעס, פארבלייבט ניט באוווירקט פון די דאזיקע רעגולאציעס, און וועט וויטייער קאָנען אָנגיין לויט די פעסט־געשטעלטע כללים".

ירושלים, מאי 19 (איטא). — דער אפּשטעל פון דער אימיגראציע ווערט באטראכט אין אלע פאראנטוואָרטלאכע אר־דישע קרייזן ווי דער שווערסטער קלאפּ דערלאנגט צו דער אידישער נאציאָנאלער היים מצד דער בריטישער רעגירונג, זינט די אימיגראציע איז אפּגעשטעלט געווארן אין 1921 נאך די אראבישע פּאָגראָמען, און הערנאך דער אויסגאבע פון'ם "ווייסן אפּאיר".

ווארשע, מאי 19 (איטא). — "די ציר־ניסטישע עקזעקוטיווע מוז מאכן א סוף צו דער פאָליטיק פון באראויקונגען און מוז אפּדרופן גלייך א קאָנגרעס צו דער־מעגלאכן א אידישן מאסן־פּראָטעסט קעגן דער טערדענע צו באגרענצן די אידישע אנערקענטע רעכטן אויפ'ן אויפבוי פון זיי־ער נאציאָנאלער היים" — שרייבט דער צענטראל קאָמיטעט פון דער פּוילישער ציוניסטישער ארגאניזאציע צו דער ציר־ניסטישער וועלט עקזעקוטיווע. נאָכדעם ווי ער איז אינפאָרמירט געווארן וועגן דעם אפּשטעל פון אימיגראציע אין א"י. פון פארשידענע ווערטן דער צענטראל־קאָמיטעט אויפגעפאָדערט צו ארגאניזירן מאסן־פּראָטעסטן.

אמאלגאמייטעד קאָנ־ווענשאָן אין טאָראָנטאָ געשלאָסן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

טאָראָנטאָ, מאי 18 (איטא). — די קאָנ־ווענשאָן פון די אמאלגאמייטעד קלייידער ארבעטער וועט אָפּגעהאלטן ווערן אין ראָטשעסטער. הילמאן און שלאָסבערג זיי־נען ווידער דערוויילט געווארן איינשטי־מיק צו זייערע עמטער און זיינען אויסגע־נומען געווארן מיט די ווארישסטע אויא־ציעס.

—(::)—

פייער קאסע פון קאָ־לעדזש טעאטער גע'ננב'עט

דורכבערענדיק זיך דורכ'ן דאך, האבן גנבים ארויסגעריסן זיך אין אפּיס פון'ם קאלעדזש טעאטער, 1296 מיין סט., זונ־טאג פארטאג, און האבן פון דארט ארויס־גע'ננב'עט א קליינע פייער קאסע, אין וועלכער עס איז געווען ארום $400.

די פאליציי האט דערווייל ניט געפונען קיין שפּורן ניט פון די גנבים און ניט פון דער קאסע.

—(::)—

היינט מיטינג פון נאָרט ענדער וועגן "עקסבישאָן"

היינט, 8.15 אונט., וועט אין קארנער פלאָרא און מעקענזי האל פארקומען א פארזאמלונג פון די איינוואוינער פון נאָרט ענד צו פארהאנדלען די פראגע פון ווידער־אויפבויען די עקסבישאָן אויף איר אלטן פּלאַץ — אויף סעלקירק עוועניו.

ראיאָטערס אין אינדיע געדראָעט מיט שמיץ פון רעגירונג

באָמבעי, אינדיע מאי 19. — די רעגי־רונג האט באשלאָסן צו באהאנדלען פון איצט אָן מיט די שטרייענגסטע מיטלען די וואס וועלן געפונען ווערן שולדיק אין באַ־טייליקן זיך אין ראיאָטן. די שטאט שאָ־לאפור, וואס איז לעצטע וואך געווען אין די הענט פון רעבעלן, איז אונטער קרינג צושטאנד. הונדערטער ארעסטן ווערן גע־מאכט, און די רעגירונג סטראשעט מיט שמיץ די וואס וועלן שטערן די אדרעונג.

שאלאפור געפינט זיך איצט אין א רוי־איקן צושטאנד, און די מאכט האָבן, אז זי וועט קאָנען צוריקציען דעם קרינג צו־שטאנד אין א פאר וואכן צייט.

—(::)—

הונדערט אידישע ארבעטער ארעסטירט בעת אָבלאווע אויף לעדער ארבעטער יוניאָן

ווארשע, מאי 18 (איטא). — הונדערט אידישע ארבעטער זיינען ארעסטירט גע־ווארן בעת די הינע פּאליציי האט געמאכט אן אָבלאווע אויף פרעם הויז אין דער לע־דער־ארבעטער יוניאָן, וואס ווערט קאָנט־ראָלירט פון די קאָמוניסטן. די פאליציי האט פארזיגלט דאס הויז פון דער יוניאָן.

—(::)—

חברונ'ער אראבער רויבן אויס פאָראלאזטע אינסטיטוציעס

ירושלים, מאי 18 (איטא). — 2 אידן וואס האבן באזוכט חברון באראבער, אז דיי שולן אין אנדערע אידישע אינסטיטו־ציעס וואס זיינען פאָראלאזט געווארן פון די איידן פון רעבעלן, איז אונטער קרינג צושטאנד. הונדערטער ארעסטן ווערן גע־מאכט, און די רעגירונג סטראשעט מיט שמיץ די וואס וועלן שטערן די אדרעונג.

שאלאפור געפינט זיך איצט אין א רוי־איקן צושטאנד, און די מאכט האָבן, אז זי וועט קאָנען צוריקציען דעם קרינג צו־שטאנד אין א פאר וואכן צייט.

—(::)—

נייע ארבעטער קבוצה געגרינ־דעט לעבן נס ציונה

ירושלים, מאי 18 (איטא). — א נייע אידישע ארבעטער קבוצה איז איצט געגי־רינדעט געווארן לעבן נס ציונה. די קבוצה וועט באשטיין פון 20 פאמיליעס און יע־דע פון זיי וועט באזיצן 7 דונאם לאנד, וואס איז געגעבן געווארן פון קרן קימת.

—(::)—

מיטלען אָנגענומען צו פארחיטן היינט א־י פון אומרוען

ירושלים, מאי 15 (איטא).— די רעגי־רונג מאכט גרויסע פארבאריטונגען פאר מארגן, מאי 16טן, ווען די אראבער האבן פּראָקלאמירט דעם "פאלעסטינער טאג". די אראבער האבן אויף דעם טאג ניט נאר דערקערט א סטרייק, נאר זיי האלטן אויך אפּ גרויסע פראזאמלונגען, צו וועלכע עס זיינען איינגעלאדן געווארן די נאָטאבעלן און יונגט־פירער פון גאנצן לאנד.

150 נאכט־וועכטער ווערן באשטימט פון דער רעגירונג פאר די אידישע קאָלאָ־ניעס, מיט'ן סטאטוס פון פּאליציסטן.

ווער?

זיינען געווען די ערשטע אידן אין

רעדזשיינא?

ווען האט מען דארט געגרינדעט־

די שול
די תלמוד תורה
די ציוניסטישע ארגאניזאציע
און אלע אנדערע אידישע ארגאניזאציעס

מיר זאָלען איצט דעם מאטעריאל פאר דער אויסגאבע פון

דער איד אין מערב קאנאדע

א היסטאָרישער איבערבליק, וואס וועט פארענטלאכט ווערן אין דעם גרויסן

יובילייי בוך

ארויסגעגעבן לכבוד דעם

20טן יובילייי

פון

"דאס אידישע וואָרט"

מיר בעטן אלע וואס קאָנען זאמלען דעם דאזיקן מאטעריאל, זיי זאָלן זיין אזוי גוט און אונז מיטטעלען.

שיקט אייערע מאנוסקריפּטן אין רעדאקציע פון "דאס אידישע וואָרט"

165 סעלקירק עוועניו, ווינניפּעג

ארום 45 טויזנט אידישע אימיגראנטן געקומען קיין קאנאדע אין 10 יאָר

אימיגראנטן חילף פאראין קאָנפערענץ הערט וויכטיקע באַ־ריכטן. — "דאס אידישע וואָרט" געלוויבט פאר איר גוטער ארבעט פאר אידישער אימיגראציע

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו ד. א. וו. פון מ. א. גרעי)

מאָנטרעאל, מאי 18. — די יערלאכע קאָנפערענץ פון'ם קאנאדער אימיגראנטן חילף פאראין אין דאָ אָפּגעהאלטן גע־ווארן היינט אין דער אנווזנהייט פון עטר־לאכע הונדערט פערזאָן, איינשליסנדיק א צאָל דעלעגאטן פון אָטטאוואָ, מאָנטרעאל צווישן זיי זיינען געווען מר. קאפּלאנד, פּרעזידענט פון האיאם אין שיקאגאָ, און פארטרעטער פון אָטטאוואָ, ווינדזאָר, טאָ־ראָנטאָ און ווייניפּעג (מ. א. גרעי), ווי אויך די אידישע לעפּזטאטן א. א. היפּס און מר. דרושייקאבס.

דער יערלאכער באריכט צייגט, אז פאר די לעצטע צען יאָר זיינען קיין קאנאדע אריינגעקומען 41,873 אידישע אימיג־ראנטן, און 3,507 פליכטלינגען. פון זיי זיינען 2,762 פארהאלטן געווארן אין איי־ראָפּיאישע פאָרטן און זיינען דערנאָך אריינגעלאָזן געווארן מיט דער חילף פון'ם פאראין.

דער פאראין האט פאר דער צייט אויס־געגעבן 175 טויזנט דאלאר אויף שטיצע צו אימיגראנטן.

דער באריכט פאר לעצטן יאָר צייגט, אז אין קאנאדע זיינען אריינגעקומען 152,379 אידישע אימיגראנטן, פון וועלכע 3,874 זיינען געווען אידן. די פארשטייער פון'ם פאראין האבן באגעגנט 466 שיפן און 392 אימיגראנטן־צוגן. 67 אידישע אימי־גראנטן זיינען פארהאלטן געווארן אין האליפאקס, פון וועלכע 64 זיינען מיט דער חילף פון'ם פאראין אריינגעלאָזן געווארן, און בלויז 3 זיינען דעפּאָרטירט געווארן.

דער באריכט פון'ם ווייניפּעגער דעלע־גאט איז זייער גוט אויפגענומען געווארן.

די פאלגנדיקע באאמטע פאר'ן נייעם יאָר זיינען דערוויילט געווארן: בענדזשא־מין ראבינסאָן, פּרעזידענט; ה. באַרסקי, וויצע־פּרעזידענט; ה. מ. קייזערמאַן, סעק־רעטאר.

די קאָנפערענץ האט אויסגעדריקט דעם האַרציקסטן דאנק צו אייער צייטונג "דאס אידישע וואָרט" פאר איר גוטער ארבעט פאר דער אידישער אימיגראציע און פאר'ן פאראין. א פולער באריכט פאָלגט נאָך.

קאָנווענשאָן פון אידיש נאציאָנאלן ארב. פארב. געעפנט אין מאָנטרעאל

באריכט צייגט אויף געוזונטן צושטאנד און וואוקס פון דער אָרגאניזאציע

מאָנטרעאל, מאי 19 (איטא). — די 12 יערלאכע קאָנווענשאָן פון'ם אידיש־נאציאָ־נאלן ארבעטער פארבאנד אין דאָ אָפּגע־ווארן שבת אונטג אין מאונט ראָ־יאל האָטעל, מיט דער באטייליקונג פון ארום 200 דעלעגאטן. פּרעזידענט מאיר בראון, ב. לאָקער, דוד פינסקי, חיים גרינ־בערג און אנדערע האָבן באגריסט די קאָנ־ווענשאָן. א קינדער־כאָר פון די הינע פאָלקס שולן און פּרעשולן, חזן פּנחס יאָ־סינאָווסקי און חיה'לע גרובער האָבן זיך באטייליקט אין'ם מוזיקאלישן פּראָגראם. דער זאל איז געווען געפּאקט, און א סך האָבן נעמוזט גיין צוריק צוליב מאנגל אין פּלאַץ.

דער באריכט פון דער גענעראל עקזעקו־טיווע, אָפּגעגעבן פון'ם סעקרעטאר, ל. סי־גאל, האט געצייגט אויף דעם פארבאנדס כסדר'דיקן וואוקס אין מיטגליידערשאפט פון פארמענז. ער האָט איצט 132 ברענ־טשעס און 22 פּרוינץ קלובן, און 20 גרו־פּעס, מיט א סך־הכל מיטגליידערשאפט פון קארנע צען טויזנט אין די פאראייניק־טע שטאטן און טע שטאנדע.

דער גרעסטער וואוקס פון'ם פארבאנד באמערקט זיך פאר דיי לעצטע עטלאכע חדשים. ל. סיגאל האט אין אָנגעצייגט אויף דעם פארבאנדס פארשידענע טעמי־קייטן פאר אידישע שולן, דעם לערער סע־מינאר, דעם געוועקשאפטן קאמפּיין, דעם פאנזיאָנארוויס, און דער געזו. "חסנה". די לעצטע אנטוויקלט זיך און צייגט גרויסן פארשריט אין צוזאמענהאנג מיט'ן "חסנה" ווערט איצט געפּלאנט צו בויען א הוכ־דערט ארבעטער הייטען אין ארץ־ישראל.

דער פינאנציעלער באריכט צייגט, אז דער פארבאנד האָט א סורפּלוס אין פאר־גלייך מיט די לעצטע פּרערוגנגען פון זיכערקייט אויף $152,329.74.

דער ווייניפּעגער דעלעגאט בון בר. 20 איז נאָמינירט געווארן פון דער קאָמיסיע איבער קאָמיסיעס.

—(::)—

פּרויען פון מערב קאָ־נאדע ענטפערן אויף בית־יתומים רוף

לויט ידיעות וואָס מר. אסאָווסקי, סר־פּעראינטענדענט פון מערב קאנאדער אי־דישן בית־יתומים, קרינט, ענטפערן די אידישע פרויען ברייטהאַרציק אויפ'ן האָ־נאר ראָל קאָל" לכבוד דעם 10 יאָריקן יובילייי פון בית־יתומים. אין די מיינסטע פאלן איז דער ענטפער כטעם א הונ־דערט פּראָצענטיקער.

סאסקאטון, אונטער פירערשאפט פון מרס. גערמאן, האָט געשאָנקן $115.00; וועגרעוויל (מרס. אליאן), $41.00; מעל־וויל (מרס. לערטשער), $25.00, און עס־טעוואָן (מרס. קריוועל און מרס. מאנ־$42,00.

פאָליטישע פּארטייען אין ווייניפּעג גרייטן זיך צו די אלגעמיינע וואלן

אין די פאָליטישע לאגערן דאָ אין שטאָט גייט אָן א ברויזנדיקע טעטיקייט. אלע גרייטן זיך צו די אָקומענדיקע וואלן דעם זומער.

די ליבעראלן האלטן אָפּ די יערלאכע פארזאמלונג פון'ם פארבאנד דעם דאָנער־שטאָג, מאי 22טן, וואו עס וועלן דער־ווייל ווערן באאמטע פאר'ן נייעם יאָר. די פארזאמלונג וועט אָפּגעהאלטן ווערן אין דער ליבעראלער הויפּט־קוואַרטיר, עוועניו בלאָק, 8 אווט. דעם זעלבן טאג וועט אויך דורכגעפירט ווערן א לאָנטשע־אָן, וואו צווישן די רעדנער וועלן זיין מיס סטיוארט, טאָכטער פון'ם אייזבאָן מיניס־טער; מיס היען, טאָכטער פון'ם ארבעטס מיניסטער, און מיס לוסעט דאלין, — אלע מיטגלידערנס פון'ם ליבעראלן יונגט קלוב "20טער יאָרהונדערט".

די קאָנסערוואטיוון זיינען זייער אק־טיוו איבער דער גאנצער פּרוואינץ. סט. באנייסער קאָנסערוואטיוון וועלן אפשר אין דאָ־ריוויסטן אונטן, אויף א פאראזמלונג אין האוס אינוועסטמענט געביידע, ווייניפּעג. צווישן די מעגלאכע קאָנסערוואטיווע קאנ־דידאטן פאר ספּרינגפיל זיינען: מעיאר וועב פון ווייניפּעג, טאָס. העי, דזש. מ. אייזעקס, פרענק עווענס און סי. טי. ווער־זיקאָווסקי.

די ליבעראל־פּראָגרעסיוון זיינען אקטיוו באזונדערס אין די דארפישע געגנטן.

די אומאָפּהייענגיקע ארבעטער פּארטיי וועט ארויסשטעלן אכט אדער נייַן קאנ־דידאטן אין דער פּראָווינץ, איינשליסל־דיק פיר אין ווייניפּעג. דער וואָל־קרייז פון נעלסאָן איז נאָך דערווייל א צווייפלהאפ־טער, און עס איז ניט זיכער אז די פאר־טיי זאָל דארט ארויסשטעלן א קאנדידאט. די קאָמוניסטן ווערט דערוואַרטעט, וועלן ארויסשטעלן צוויי קאנדידאטן אין פעלד: אין נאָרד און אין נאָרד־צענטער ווייניפּעג.

אידישע ביכער — א געשעפט

איך האָב שוין דאָ ביי אן אנדער גע־לעגנהייט באמערקט, אז דער נאטאריעזער קריזיס אויפ'ן אידישן ביכער מארק איז באמת אן איינגערעדטע קריינק, וואָס ווערט אן אמת'ע קריינק, אויב מען היילט זיך ניט אויס פון דער איינרייַרענישן.

דער אומגליק ביז איצט איז געווען, וואָס די אויסגאבע פון אידישע ביכער איז געווען ניט קיין געשעפט. נאָר א מצוה. אן מיט מצוות און מעשים טובים, בידוע, פארגעסען זיך ניט קיין פעאיקע געשעפטסלייט, נאָר "יושבי אוהלים", — פיינע מענשן, אבער אזעלכע וואָס ווייסן זייער ווייניק פון וועלט זאכן.

מיר האָבן געהאט און מיר האָבן נאָך איצט אויך א צאָל מעצענאטן, רייכערע אָדער ארימערע, וואָס האָבן ארויסגעגעבן אידישע ביכער לשם מצוה. זייער צאָל איז ניט גרויס, אבער פארט האָבן זיי געשפּילט א היבשע ראָל אין דער אויסגאבע פון'ם אידישן בוך.

אנדערע ארויסגעבער האָבן עס טאקע געמאכט פאר א געשעפט, — אבער נישט האָבן זיי דערמיט בלויז "צוגעקנעלט": ס'איז ביי זיי געווען בלויז א זייטיקער געשעפט, צו וועלכן זיי האָבן ניט גע־טראכט צו שיינקען זייער אויפמערקזאמ־קייט.

די ארויסגעבער האָבן אפילו ניט געפּר־נען פאר גוטיקן צו רעקלאמירן זייערע ביי־כער. זיי זיינען געווען און געווארט אויף עדם קונה, ער זאָל קומען און קויפן.

אין אייראָפּע זיינען נאָך אפשר אזעל־כע "געשעפט מעטאָדן" ניט אויסגעשפּילט. אבער אייראָפּע איז ארים, און קאָן ניט קויפן פיל. און אמעריקע, וואָס קאָן יא קויפן איז געווייזט געווארן צו גאנץ אנ־דערע געשעפט מעטאָדן: דער אמעריקאָ־נער קונה דארף מען זאָל אים איינשמי־עסן, אז ער דארף דעם ארטיקל, און ער וואַרט, אז מען זאָל אים ברייננען צו אים, וועט ער באצאָלן . . .

* * *

עס איז אזוי נויטיק געווארן צו מאכן פון ביכער א געשעפט, כדי צו מאכן א סוף צום "קריזיס".

דאָס וואָלט לכתחילה געדארפט טאָן אמעריקע, וואָס איז דער וועלטס רבי אין מאָדערנע געשעפטס מעטאָדן. עס זעט מיר אויס, אז אינוועסטירן אין ביכער גע־שעפט איז נאָר ניט מער רייזיקאלעך ווי אינוועסטירן אין וויין (מיינענדיק ניט די ממשות'דיקע, נאָר די פּאפּירענע ווייַן אויף דער ווייַנבערזע).

ביי די אמעריקאנער גופא איז דאָך דער ביכער געשעפט טאקע א רייזיקער געשעפט וואָס האָט געמאכט מיליאָנערן.

אבער וואָס די אורזאך זאָל ניט זיין, אבער די אמעריקאנער אידן האָבן דעם געד־שעפט פארלוירן. אונזערע תלמידים אין וואַרשע, — אפשר דערפאר טאקע וואָס זיי זיינען דארטן הונגעריק נאָך א פאר־דינסטל און האָבן אנטוויקלט א שארפערן חושׁ־הריח, — אונזערע תלמידים האָבן אריבערגעיאגט זייערע אויפטמערקזאמ־קייט.

די ארויסגעבער האָבן אפילו ניט געפּר־נען פאר גוטיקן צו רעקלאמירן זייערע ביי־כער. זיי זיינען געווען און געווארט אויף עדם קונה, ער זאָל קומען און קויפן.

אין אייראָפּע זיינען נאָך אפשר אזעל־כע "געשעפט מעטאָדן" ניט אויסגעשפּילט. אבער אייראָפּע איז ארים, און קאָן ניט קויפן פיל. און אמעריקע, וואָס קאָן יא קויפן איז געווייזט געווארן צו גאנץ אנ־דערע געשעפט מעטאָדן: דער אמעריקאָ־נער קונה דארף מען זאָל אים איינשמי־עסן, אז ער דארף דעם ארטיקל, און ער וואַרט, אז מען זאָל אים ברייננען צו אים, וועט ער באצאָלן . . .

* * *

עס איז אזוי נויטיק געווארן צו מאכן פון ביכער א געשעפט, כדי צו מאכן א סוף צום "קריזיס".

דאָס וואָלט לכתחילה געדארפט טאָן אמעריקע, וואָס איז דער וועלטס רבי אין מאָדערנע געשעפטס מעטאָדן. עס זעט מיר אויס, אז אינוועסטירן אין ביכער גע־שעפט איז נאָר ניט מער רייזיקאלעך ווי אינוועסטירן אין וויין (מיינענדיק ניט די ממשות'דיקע, נאָר די פּאפּירענע ווייַן אויף דער ווייַנבערזע).

ביי די אמעריקאנער גופא איז דאָך דער ביכער געשעפט טאקע א רייזיקער געשעפט וואָס האָט געמאכט מיליאָנערן.

אבער וואָס די אורזאך זאָל ניט זיין, אבער די אמעריקאנער אידן האָבן דעם גע־שעפט פארלוירן. אונזערע תלמידים אין וואַרשע, — אפשר דערפאר טאקע וואָס זיי זיינען דארטן הונגעריק נאָך א פאר־דינסטל און האָבן אנטוויקלט א שארפערן חושׁ־הריח, — אונזערע תלמידים האָבן אריבערגעיאגט זייערע אויפטמערקזאמ־קייט.

זיי האָבן געגרינדעט דעם קאָאָפּעראַ־טיוו "ביכער", און זיין האָבן ביי אונז באוויזן, אז מען קאָן דאָ, ביי אונז אין אמעריקע, שאפן א מארק פאר אידי־שע ביכער, פונקט ווי פארד אין דרושע נעראל מאָטאָרס האָבן (אין א ביסל א גרעסערער מאָס, נאטירלאך...) געשאפן פון גאָרנישט א מארק פאר אוטאָמאָבילן.

* * *

און איצט איז דאָ ז. מלמד, פון וואַר־שע, צו לערנען אויך מיט אונז הלכת "ביי־כער".

ה' מלמד זוכט אריינצונעמען אויף אמעריקע אין דעם אלוועלטלאכן "טראָסט" פאר'ן אידישן בוך, — א טראָסט, וואָס דארף ניט טייערער מאכן, נאָר מאכן ביי־ליקער דאָס אידישע בוך.

א בוך איז ווי אלע סחורות: אָנפראגע פירט צו מאסן־פּראָדוקציע, דארף מען שאפן די אנפראגע. מאסן־פּראָדוקציע ווערט צוריק אויף דער אויסארבעטונג פון א בעסערן פּראָדוקט אויף ביליקערע פּרייזן, וואָס פארגרעסערט במילא דעם געבריוך.

די קאָנצענטראציע פון דער אידישער ביכער פּראָדוקציע וועט פירן צו גרעסע־רער פּראָדוקציע, און וועט פארגרעסערן דעם געבריוך, — און, במילא, פארקערט — דער געבריוך וועט פארגרעסערן די פּראָדוקציע.

דער טראָסט וועט שוין במילא קאָנען בעסער ארגאניזירן דעם פארקויף אפּא־ראט און די רעקלאמעס, דערגייכנדיק די מיליאָנען פאטענציעלע אידישע ביכער קויפער דורך פארשידענע מיטלען.

* * *

דערציילט ז. מלמד וועגן די גרויסע פּלעגער וואָס "ביכער" האָבן אנגעצייכנט. עס וועט, למשל, ארויסגעגעבן ווערן א פּעריאָדישער זשורנאל "ביכער", וואו עס וועלן פארצייכנט ווערן קריטיקיס ווערן אלע ביכער וואָס גייען ארויס. דער זשור־נאל וועט צוגעשיקט ווערן פריי צו יעדן איינעם, וואָס וועט אים פאָדערן איין מאָל אין דריי חדשים, און ער וועט ווערן א אלגעמיינער רעקלאמע פאקטאָר, מיט וועלן ניט־אידישע ארויסגעבער וועלן זיך וועלן באנוצן. מיט זייערע רעקלאמעס קאָ־נען אפשר געדעקט ווערן די הוצאות פון דער אויסגאבע.

עס ווערט געפּלאנט ארויסצוגעבן גע־וויסע ביכער (ווי, למשל, יהואש'עס תנ"ך איבערזעצונג) אין ריזיקע צאָלן עקזעמ־פּליארן, אזוי אז זיי זאָלן קאָנען פארקויפט ווערן צו אזעלכע נידעריקע פּרייזן, ווי די "ספרי רומ"ל", ווי סידורים, מחזורים און א. וו.

א גראנדיעזער פּלאַן, צו פאראייניקן די גאנצע אידישע וועלט פאר'ן אידישן בוך, — א פּראקטישער פּלאַן.

מען דארף אים נאָר געבן דעם ערשטן שטויס, — און דאָס איז וואָס ז. מלמד פארלאנגט פון אונז.

אגב - אורחא

פון מארק

רומענישע לעגאציע זוכט צו באַרואיקן אמעריקאנער אידן וועגן איד. לאגע

קאָנפערענץ פון רומענישע אידן אין אמעריקע דריקט אָבער אויס איר אנטרישונג מיט מאניוס רעגירונג. —

אטאקעס אויף אידן אין רומעניע נייען אָן

ניריאָרק, מאי 19 (איטא).— אויף דער קאָנפערענץ פון'ם פארבאנד פון די רור־מענישע אידן אין אמעריקע, אין האָטעל פענסילוואניע, נעכטן ביינאכט, האָט פרע־זידענט וואלפסאָן בארייכטעט, אז עס איז געצוינג געווארן די אויפמערקזאמקייט פון דער לענגאציע אין וואשינגטאָן וועגן די אנטי־אידישע עקסצעסן אין רומעניע, וואָס גייען כסדר אָן פון יאנואר אָן.

דער ענטפער פון דער לענגאציע איז גע־ווען, אז די רומענישע רעגירונג האָט אָנ־גענומען ענערגישע מיטלען צו באשטראָפן די שולדיקע. און אז די פאראנטוואָרט־לאכקייט פאר די פּאגרומען פאלט בלויז אויף עטלאכע אגיטאטארן. די לעגאציע פארזיכערט, אז עס איז ניטא קיין אורזאך פאר'ן אמעריקאנער אידנטום צו באומ־רואיקן זיך, און אז מען דארף ניט הערן צו די איבערגעטריבענע באריכטן.

די קאָנפערענץ האָט גוטגעהייסן וואלפ־סאָנס ענטפער צו דער רומענישער רעגי־רונג, דורך וואשינגטאָנער לעגאציע, וואָס לויטעט:

"אנגעמעגדיק די דערקלערונג פון דער לעגאציע אין א פריינטלאכן גייסט, זיינען מיר אבער שארף אנטוישט אין די האָפע־נונגען וואָס מיר האָבן געלייגט אויף דער נאציאָנאלער פּויערס פארטיי, אונטער מאניוס פירערשאפט. די הבטחות פון פּרע־מיער מאניו צו באשיצן די אידן פון רומע־ניע זיינען ניט דערפילט געווארן אין א גרויסער מאָס. אויב מאניו און די פארטיי וועלן ניט דערפילן זייערע צוזאָגן וועלן מיר דערפילן אונזער הייליקן חוב צו באַ־שיצן די רעכט פון אונזערע ברידער אין רומעניע.

"מיר פארדאמען די עקסצעסן אין די שארפסטע טערמינען. מיר פאָדערן דעם פּולסטן שוץ פאר אידישע לעבנס און אייגנטום. צו אונזערע געפאָנגטע ברידער אין רומעניע דריקן מיר אויס אונזער טיפ־סטע סימפּאטיע און מיטגעפיל אין זייער אומגליקלאכער לאגע".

בוקארעסט, מאי 18 (איטא). — אטאָ־קעס אויף אידן אין בוקארעסטער גאסן זיינען היינט פארגעזעצט געווארן אויפ'ן בולווארד עלזיזאבעטא. קיינער פון די כוליגאנעס איז ניט ארעסטירט געווארן.

סענאטאר רבי נעמיראָווער האָט אין סענאט פּראָטעסטירט קעגן דעם צע'ממיתן פון רבי קאיז, איינער פון די געליטענע אין די עקסצעסן.

די צייטונג "אלווארול" מעלדעט, אז כסדר'דיקע אטאקעס אויף אידן דאָ פון דער "אייזערנער גווארדיע" נייען אָן אין גאַ־לאַץ, און א סך אידן זיינען דארטן פאר־וואונדעט געווארן. דער אידישער בית־עלמין אין בעלץ איז פארניכטעט געווארן פון די כוליגאנעס.

—(::)—

ארבעטער געטויט אין שיסעריי צווישן קאָמו־ניסטן און בונדיסטן

ווארשע, מאי 16 (איטא).— שיסעריי־אן בלוטיקע געשלאגן זיינען דאָ פארגעקומען צווישן אידישע קאָמו־ניסטן און בונדיסטן, ווייל דער בונדישער פּראָפּעגאנדעלער פאראיין פון שוסטער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון צוישטיין צום סטרייק, וואָס דער קאָמוניסטישער פאר־איין האָט פּראָקלאמירט. די קאָמוניסטן האָ־בען דערפאר אטאקירט די ארבעטנדיקע בונדיסטישע ארבעטער, און רעוואָלווערן זיינען באנוצט געווארן פון ביידע צדדים.

משה הייבראָט, א אידישער ארבעטער, איז געטויט געווארן אין דער שיסעריי, און א סך זיינען ארעסטירט געווארן.

—(::)—

246 איד. אימיגראנטן געקומען אין אפּריל

לויט א מעלדונג פון'ם אידישן אימיג־ראנטן חילף פאראיין, זיינען דורך די אט־לאנטישע פּארטן אריינגעקומען קיין קאָ־נאדע אין'ם חודש אפּריל 16,548 אימי־גראנטן, פון וועלכע 246 זיינען געווען איידן. 19 פון זיי זיינען פארהאלטן גע־ווארן, פון די זיינען 14 אריינגעלאָזן גע־ווארן דורך דער חילף פון'ם אימיגראנטן חילף פאראיין, איינער איז צוריקגעשיקט געווארן און 4 זיינען נאָך פארהאלטן.

ס. סטרעשין, עדמאָנ־טאָן, פּלוצים געשטאָרבן

עדמאָנטאָן, אלטא. (דורך פּאָסט). — די ראדיקאלע קרייזן פון עדמאָנטאָן זיי־נען דערשטערט פון דעם פּלוצלומדיקן טויט פון ס. סטרעשין, איינער פון די שע־טיקסטע מיטגלידער פון דער ראדיקאלער באוועגונג, וועלכער איז אומדערוואַרטעט געשטאָרבן אין די בליינדיקסטע יאָרן פון זיין לעבן.

דער פארשטאָרבענער איז געווען טע־טיק ביז זיין לעצטן אָטעם־צוג. 11.15 אין אונטג האָט ער פארלאָזן אן ארבעטער־רינג מיטינג, און, קומענדיק אהיים, איז ער 12 אויזיגער געשטאָרבן.

ערע זיין אָנדענק!

—(::)—

לאנגער שפּאציר אויף א טעקסי ענדיקט זיך מיט א פינאל הינ־טער די גראטעס

מעמי האלפין, א קינד פון אונזער איצטיקן "וועהופי" און "טריל", דור, האָט ליב צו פאָרן אין "טעקסיס", אבער ווען עס קומט צו באצאָלן פאר דעם דאזיקן פארגעניגן, איז גרויסע צרות, און עס ווילט זיך ניט צעשיידן מיט די פאר־גראָשן.

מעמי האָט לעצטע וואָך געדונגען א טעקסי, אביסל דורכפאָרן זיך אבער'ן שטאָט. זי האָט ביז זיך געהאט א צוואנ־ציק דאָלאָרדיקן באנקטנאָט און אויף דעם סכּך האָט זי זיך אָנגעפאָרן אויף $12. אבער ווען דער דרייווער האָט איר דער־לאנגט די רעצעפּטן, האָט זי חרטה געקראָגן אויף דעם עסק, און זי האָט אויף זיך ארונטערגעשלונגען די צוואנ־ציק דאָלאר.

אין פּאליציי געריכט האָט זי זיך מור־דה געווען אויף דער קלאגע וואָס דער דרייווער האָט קעגן איר דערלאנגט, און זי האָט געזאגט אז זי איז ווייניק צו באצאָלן א צוועלף דאָלאר. דערווייל זיצט זי הינטער די גראטעס ביז זי וועט קריי־גען די צוועלף דאָלאר צו באצאָלן פאר איר "וועהופי רייד".

אידישע ארבעטער אין ווייניפּעג

ארבעטער אין מערב קאנאדע

אידישע אינסטיטוציעס

אידישע אינסטיטוציעס

אידישע

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

ל"ג-בעומר - דער יום-טוב פון רעוואָלט

פון אבא יאנאווסקי

לג־בעומר — דאָס איז א טאָג פון א נאַציאָנאַלע־פייערונג, פון פאַרשפּילטן קאַמף, אין פאַרבינדונג מיטן חורבן ביתר וועלכער איז פאַרגעקומען 62 יאָר נאָכן צווייטן חורבן.

דער אויפשטאַנד פון בר־כוכבא קען די רויטער אונטער דער לייטונג פון ר' עקיבא מיט זיינע תלמידים — איז געווען א דורכפאַל.

מערקווירדיק, אז דער גרויסער געלערנטער ר' עקיבא וועלכער האָט זיין גאַנץ לעבן געווידמעט דעם בית־המדרש, זיצנדיק יום ולילה איבער דער תורה צו אויסטייטשן און באַלעבן אַלע אירע אותיות וועלנדיק זיי צופאַסן צו דער פאַדערונג פון זיין צייט, און שאַפנדיק אַזוי דעם באַזיס פאַר דער תורה שבעל פה, אָט דער העלד פונם ספר, דאָס פלוגונג אויעקגעלייגט דעם ספר אין א זייט, נעמענדיק זיך פאַר דעם סיף (שווערד) און פאַרוואַנדלענדיק־זיין ישיבה אין א צענטער פאַר דער רעוואָלוציאָנערע פּראָפּאַגאַנדע און מיליטערישע איבונגען.

אָבער מיט דעם האָט זיך ר' עקיבא ניט באַנוגנט.

דער אַלטער ר' עקיבא איז אויעק אין בער דער וועלט צו זאַמלען געלט און קעמפער פאַר דער אידישער אַרמיי.

ער איז געווען אין בבל, אין די לענדער פון דעם קאַספּישן ים, אין נאַליען (פאַרנקרייך) אַראַביע, אפריקע, און אַביסיניע, וואו נאָר אידן האָבן זיך געפונען איז ר' עקיבא געווען.

זיינע תלמידים האָבן נאָכגעפאָלגט זיין ביישפּיל, זיי האָבן זיך צעראַוט איבער דער וועלט, אומעטום געוועזן, גערופן, געמאַנט פּראָפּאַגאַנדע, אין דער צייט וועגן דער שווערד פון די רויטער (וועלכע האָבן פאַר געווים מיט דער הילף פון שפּיאָנאַזש דערשמעקט א קאַנספּיראַציע פאַרשווערונג) האָט זיי פאַרפאָלגט אויף יענ־ן טיט שריט, וועלכע פיל פון זיי זיינען אויסגעפאַלן דורך דער שווערד ווי דורך א מגפה. לג"בעומר, שיינט, איז דורך געוויסע אומשטענדן געקומען א אויסברוך אין דער סיטואציע. די מגפה האָט זיך אָפּגעשטעלט, און די צוגעגרייטע מרידה איז געווען געזיכערט.

וואָלט זיך די מרידה געווען געענדיקט מיט א זיג פאַר די אידן, וואָלט דאָס פאַרצייכנט געוואָרן אין אונזער געשיכטע אַלס דער צווייטער העלדענשער זיג נאָך די מאַקאַבייער וועלכער האָט געפונען זיין אייביקן אויסדרוק אין דעם "נס־חנוכה".

נאָר אפילו אַלס פאַרשפּילטער קאַמף, דאַרף זיין אָנדענק זיין ביי אונז טייער און הייליק.

דאָס איז בלויז געשיכטע פון א פאָלק וואָס האָט ביטער געקעמפט פאַר'ן באַפרייאונג פון זיין לאַנד, פאַר די אידעאַלן פון זיין תורה, ניט אונטערגעבן זיך זיינע אונטערדרייקער צו אַרויפצוואונגען אויף אים די אסימילאַציע.

יאָ, לג־בעומר, דאָס איז דער יום־טוב פון רעוואָלט, פון פאַרשפּילטן קאַמף, וועל כער זיין זיג קאָן זיך אַמאָל אַרויסצייגן גאָר אין דער ווייטער צוקונפט. דאָס איז א יום־טוב וועלכער געפינט סימבאָליש זיין אויסדרוק אין דער טראַדיציע פון די שווערדן מיט די פייערונגען מיט וועל־כע די שול קינדער מאַרשירן אין די פעל־דער און וועלדער מיט זייערע לערערס.

נאָך אַרגומענטן בנוגע דער פייערונג פון לג"בעומר:

"ל"ג־בעומר איז דער יאָרצייט פונ'ם תנא ריב שמעון בר יוחאי, — דער מחבר פונ'ם ספר 'הזהר' לויט דער מסורה".

"ל"ג בעומר, איז דער טאָג וועגן ס'האָבן אָנגעפאַנגען צו פאַלן דער מן פונ'ם הימ־מעל".

"ל"ג בעומר, איז דער טאָג וועגן ס'האָבן אויפגעהערט צו שטאַרבן די מתי־מדבר".

איצט, וועגן מיר וויל אומקערן אונזער רעם יומים טובים צו זייער אורשפּרונג, צו זייערע ערשטע קוועלע, דאַרפן מיר באַ־נאָגן שטעלנדיק דעם טראָפּ מערער אויף ר' עקיבא ווי אויף ר' שמעון בר יוחאי, וועמעס יאָרצייטס עס ווערט געפייערט מיט גרויס פּאַראַד אין אַרץ־ישראל. אין דאַרף מיראַן לעבן צפת אונטער'ן נאָמען: "חילולא דרבי שמעון בר יוחאי".

אונזערע ימים טובים האָבן שוין אַזאַ מזל, אז א דאַנק אונזער לאַנגער גלות געשיכטע וועלכע האָט צוגעלייגט קנוט־לאַך צו פיל פון אונזערע ימים־טובים, אין משך פון אונזער מאַרטירערטום, פון אונזערע בלוט דורכמאַכנדע פּעריאָדס, זיינען זיי פאַרוועבט געוואָרן מיט רעלי־גיעזע מיסטישע פערדס, אַדער מיט אַזוי שיינע לעגענדעס, ביז ס'איז איינגענאָן פאַרטוישט געוואָרן דער אמת'ער אינהאַלט פון זייער ענטשטייען.

ר' עקיבא, דאָס איז געווען דער איר־ישער עמו־ראָש וועלכער האָט מיט דער גרעסטער מסירת־נפש געקעמפט פאַר זיין פאָלק און לאַנד, ביז צום לעצט, האָבן די רויטער זיי זאָלן אויסרעכנען אַקאַמען גערויסן, אויסהויכנדיק זיין לעצטן נשמה צום מיט'ן וואָרט "אחד".

רבי שמעון בן יוחאי, ער איז געווען דער אינגסטער תלמיד פון רבי עקיבא'ס תלמידים. ער איז געווען א לעבעדיקער ערות פון זיין רבינ'ס טויט. ער האָט זיך אויף גענוג אָנגעלייגט פון די רויטער, ווי־נע פאַרפאָלגער, ניט קאָנענדיק באַוויין די העלדנמוט וואָס זיין רבי האָט באַ־ווייזן.

די לעגענ־ע דערציילט, אז צוועלף יאָר האָט ער מיט זיין זון אַליעזר זיך אויס־באַהאַלטן פון די רויטער אין א הייל, אין וועלכער זיי האָבן דאָרטן פאַרפאַסט דעם "זהר".

זייערע קברים געפינען זיך אין מיראָן ניט ווייט פון צפת, און אין דעם טאָג ל"ג בעומר, רבי שמעון'ס יאָרצייט, פאַ־רען זיך צענויף אַהין אידן מכל המינים, פון נאָענט און פון ווייט, ווי־אויף א וועלט יאָרייד. גרויסע פייערן ווערן גע־מאַכט פון בויפאַוויל, און וועלכע ס'ווערן איינגעטונקען אַלס קנוטן, די בעסטע זיי־רענע קליידער וועלכע די רייכע זיינען מנדב. אַרום די פייערן פלעכטן זיך גרוי־סע קאַראַהאַדן פון פאַרשיידענע טיפּן אידן דעם אידישן פאָלק.

פאַרשטעלנדיק זיך דאָס ביל־ד פון לג בעומר אין מיראָן" לויט די שילדע־רונגען פון די באַשרייבונגען, איז קורץ אַזוי: א פּלאַץ וואו ס'ווערן פאַרזאַמלט פאַרשיידענע טיפּן אידן פון פאַרשיידענע לענדער, מיט פאַרשיידענע אויסדרוקן: לאַנגע בערד, קורצע בערד, בעזם בערד, צינגן בערד, קאַלטענוואַטע בערד; שטרויק פאָות, פלעשלאָך פאָות, שופּר פאָות, צע־פאַטלטע פאָות, פאַרקאַטשערטע פאָות; היטלאָך, שטרימעלאָך, קאַשקעטלאָך, קיפּקעס, תרבוש; קאַפּאָטעס, זשופּיצעס, מאַנטלען; זשיקעטלאָך, קורצערע־לייגנע־רע, און אַזוי ווייטער, טיפּ וועלכע ווע־רען צענויפגעפאַלאָכטן אין איין קאַראַהאַד, אין איין דביקות־טאַנץ, אין דער ראָד וועלכער ס'כאַפּן זיך אויף אַריין אַראַבער און בערואינער זיך אונטערהעצקען און באַוויין קונצן, אין דער ראָד אין וועל־כער ס'ווערט א מיש־מאַש פון פרייד און געוויין, פון געזאַנג און יללות, גע־מאַנצט און אַריינגעזוופּט, אַריינגעזוופּט און געטאַנצט, — ניט מערקנדיק קומט מיר אַרויף אויפ'ן געדאַנק אחד העמ'ם ווערטער אין איינעם פון זיינע "אמת'ן פון ארץ־ישראל", נאָך זיין באַזוד וואָס ער האָט געמאַכט ביי דער כותל־מערבי', שרייבנדיק אַנ אורחא:

"זייענדיק אָנגעפילט מיט טרויעריקע געדאַנקען נאָך מיין אויסקוקן דאָס לאַנד, נאָך מיין זעען וואָס איך האָב געזעען אין יאַפע און אין די קאָלאָניעס, — בין איך — ערב־פּסח — אָנגעקומען קיין ירושלים צו אויסגיסן מיין צאָרן פאַר די העלצער מיט די שטיינער, די שריים וועלכע זיינען אונז פאַרבליבן פון אמאָל. זעלבסטפאַרשטענדלאָך, אז מיין ערש־טער טראַם איז געווען צו דער כותל מערבי.

דאָרט האָב איך געטראָפן פיל פון אונ־זערע ברידער, פון ירושלימ'ער איינ־וואוינער, שטיין און דאַוונען מיט קולי־קולות, זייערע בלוטלאָזע, אויסגעצערטע פּנימ'ער, זייערע ווילד־פרעמדע באַוועגונ־גען, זייערע משונה'דיקע מלבושים, — אַלעס איז געווען צוגעפּאַסט צום אויס־זעען פון דער שרעקלאַכער וואַנט.

איך שטיי און באַטראַכט, איך קוק אויף די אידן, און קוק אויף דער וואַנט, און איין געראַנק דרינגט אַריין אין אַלע קעמערלאַך פון מיין האַרצן: אָט די שטומע שטיינער זיינען שטומע עדות אויפ'ן חורבן פון אונזער לאַנד. און אָט די שטיינער זיינען עדות אויפ'ן חורבן פון אונזער פאָלק.

וועלכער חורבן פון די צוויי חור־בנות איז גרעסער?

צו דער חורבן פון לאַנד, אָדער דער חורבן פון פאָלק?

א לאַנד איז ס'ווערט פאַרוויסט, און דאָס פאָלק איז נאָך פול מיט לעבן און מיט קראַפט, — שטייט אויף א זרובבל, א עזרא, א נחמיה, און דאָס פאָלק קומט נאָך זיי, און מען בויעט אויף דאָס לאַנד צום צווייטן מאָל.

אָבער א פאָלק איז ס'ווערט פאַרוויסט, אָפּגעשטאָרבן, ווער וועט שטעלן פאַר אים? פון וואַנען וועט קומען זיין הילף? און אחד־העם עניזיקט: "ווען איך וואָלט דאַמאָלסט, אין דער שעה, געוואָרן באַ־נייסטערט מיטן נייסט פון אונזער דיכטער ר'יהודה הלוי, ווערנדיק אומשטאַנד ווי ער צו קאָנען באַקלאָגן דעם גרויסן בראַך פון מיין פאָלק, דאַ, וואָלט איך מיין קלאָג־ליד אָנגעפאַנגען ניט מיט די ווערטער: "ציון ציון" — זוי ער האָט געטאָן, נאָר איך וואָלט אָנגעפאַנגען: "אידן אידן" ! פאַרטיידיגונ־לאַפּריירי, ל"ג בעומר־תר"ץ.

דער אמת

פון א. סינגער

(אוטאָר פון "מייליר", "נדאַליע" א. א.)

עס זיינען דאָ מענשן וואָס זיינען שוין אַזוי צוגעוואוינט צו זאָגן ליגנס, אַז זיי גלויבן שוין־אַליין אין דעם וואָס זיי זאָגן. נאָך מער, זיי דיינקען נאָר, אַז זיי זאָגן בלויז דעם אמת . . . זיינען זיך אפילו מפקיר פאַר'ן אמת.

אָט אַזאַ פאַרשון איז מאַטיע ליטוואַק, א נערוועזער, א פּלוידערזאַק, וועלכן איך באַגעגן אָפט אין אידישן בוך געשעפט אויף דער "נאַרט־וועסט סייד" אין שיקאַ־גאָ.

אַליין איז ער א "פיינטנער" (מאַליער) און אים באַשרייבן קאָן איך ניט, ווייל זיי־נע אויגן, זיין פּנים, זיינע הענט און פיס — מיט אין וואָרט זיינען נאַנצער אויס־זען זעט אויס עפּעס ווי א נעפּל.

א נעפּל לאָזט זיך קיינמאָל ניט מאָלן דערייבער וועל איך אים בעסער לאָזן רע־דן:

. . . . "אָט, ווי דו קוקסט מיך אָן (יעדן זאָגט ער "דו") בין איך א איד, וועלכער האָט ליב דעם אמת. פאַר'ן אמת וועל איך זיך לאָזן קאָפּ אָפּשניידן. מ'קאָן זאָגן אַז איך בין געבאָרן געוואָרן מיט'ן אמת. וואָס שמייכלסטו? גלויבסט וואָס לייטי־שע מיילער רעדן, אַז מיין מאַמע האָט זיך אביסל צוגעאיילט מיט מיין געבורט, — ס'איז געבעבעט. דעם אמת ווייס איך און איך האָב אים ליב פון קינדווייז אָן . . . מ'קאָן זאָגן, אַז איך האָב מסיג א באַזונ־דערן חוש פאַר אמת, און טאָמער וויל מיר עמיצער דערציילן א מעשה שלא היה ולא נברא, — כאָפּט ער שוין פון מיר א אָפּ־קודנעם סוף . . . אָט נעמט, למשל, נעכטן, בעט מיך מיינער א פריינט, אויך א "פיינ־טער", איך זאָל מיט אים גיין צו א דע־באַטע פון זיין קלוב "מאַדערנע יוגנט". גיי איך. שטעלט זיך אויעך עפּעס א לאַנ־גער יונגעראַמען מיט קייליאַכדיקע ברילן, שפּיציקע אויגן, גראַע האָר (מע זעט, אַז ער איז נעבאַך פאַר דער צייט גראַ געוואָרן) און עערערט זיך פון הערן און עדיינקען... פילאָזאָפיע, עטיק, פּסיכאָלאָגיע . . . מאַכט א געמישאַנץ פון סאָקראַטן מיט פרויד'ן מיט שפּינאָזאַ'ן מיט טאָלסטאָיען, מיט פּלאַטאָן'ען מיט עפּעס א דזשיימסאַן מיט נאָך אין נאָך . . . זאָלסט זאָגן איך פאַר־שטיי א וואָרט. איך האָב באַלד מיט מיין חוש דערשמעקט, אַז דער פאַרשוין קער מיר אָן א ליגנער, וואָרום, ווען ער זאָל רעדן אמת וואָלט איך אים דאָך גלייך פאַרשטאַנען, דעם אמת איז לייכט צו פאַר־שטיין, ניט אַזוי? און ער דרייט זיך אַרום און אַרום דעם אמת, ווי די ערד אַרום דער זון. קוים זיך דערוואַרט ביז ער האָט גע־ענדיקט, נעם איך אים אָן א זייט (ניט געוואָלט אים מביש שטעלן) און קום אַרויס מיט לשון: "גוטער ברודער, זאָג איך אים, וועלכע וועדק פון די אַלע פילאָזאָפן און פּסיכאָלאָגן וואָס דו האָסט נאָר וואָס אויס־גערעכנט, האָסטו געלעזן? רעד נאָר מיט מיר . . . איך האָב מיינע צייטער אויפ־גענומען אויף די גרייכישע, רוימישע און כינעזישע פילאָזאָפן. און קאָן זיי ווי א גוטער איד אשרי . . ."

—וואָס שמייכלסטו? קוקסט וואָס איך האָב אים געזאָגט אַזאַ גראַבן ליגן? דאָס אַרט מיך ניט . . . זאָלסט געווען אַבער זעען, ווי דער לאַנגער פאַרשוין מיט די שפּיציקע ברילן און קלייענדיקע אויגן, אָט דער שיינער ברונעט מיינער, איז נע־באַט געבליבן זיצן ווי אַן אָפּגעשמיסענער... מיינע אויגן האָבן זיגעריש געשמייכלט און אַן ווערטער געפרעגט: — "וואָס זאָגסטו, חכם מיינער, ניט פאַר מאַטיע ליטוואַק קאָן מען פאַרלייקענען דעם אמת? האָסט נאָר געהערט קלינגען און ווילסט נאָכזיי־גען . . . ."

"איך בין שוין געניט אין אַזעלכע מעני־שען'ס כאַטשע איך בין ניט אַזוי אַלט . . . ווי אַלט דיינקסטו בין איך? . . . איך ווער אין מאַי 37 יאָר . . . כ'האָב שוין אַבער געגענג שטורעמס דורכגעמאַכט מיין לע־בן. זעסט די אַלע שרייערס היינטיקע, די רעכטע מיט די לינקע, די רויטע מיט די געלע מיט אַלערליי אַנדערע שלעק . . . זיי האָבן ניט די ווערט קיין אויסגעבלאָזן איי . . . עס איז דען מעגשן עפּעס מיט אַ־ר דעאַלן, אַרבעטער אידעאַלן, קלאָסן קאַמף? . . . לייריקע הערצער . . . ניטאָ קיין פונק אמת אין זיי . . .

"איך געדיינקט אין נייַנצן־פינף, ווען איך א שנעק פון א יאָר צוואַנציק איין־און־צוואַנציק בין געגאַנגען אויף די באַריקאַדן מיט דער רויטער פאָן . . . געשטעלט מיין לעבן אין קאָן . . . פאַרשטייסט? איך בין געגאַנגען געטרוי, אמת איבערגעגע־בען . . .

"נעם אַבער היינט צו טאָג איז אַלעס פאַלש . . . פאַלשע קענערס, פאַלשע בוויי־סערס, פאַלשע יוניאָנס, פאַלשע פּנים'ער, פאַלשע אַמאַליגען לעבנס . . . — פאַמיליי־ען לעבן? קאָמפּעניאָנייס מערידיש, "וואָס הייסטו זיך אַזוי? א סווידאַ־ניע? אוי, דו גאַנעפּעע, איך קאָן דיך! וואָס? ווי שפּעט, זאָגסטו, איז שוין? צוועלף דריסיק? . . . איך שטאַרב א טוי־טער! . . . מיין מאַלי וועט דאָך מיר אַראָפּדרייען דעם קאָפּ! אין איר מויל אַריינפאַלן . . . איך בין ניטאָ . . . "

* * *

א לאַסער, א דערשראָקענער, מיט אַמאָל מיט צוויי קעפּ נידערעיקער, איז ער אַוועק אפילו אָן א "זיי־געזונט". אויף אי־נער מאָרגן האָב איך אים באַגעגנט מיט א בייל אויפ'ן שטער. ער האָט מיר דער־ציילט דעם "אמת", אַז ער איז אַראָפּגע־פאַלן פונ'ם לייטער מיט דערציילט, אַז דאָס שכן אַבער האָט מיר דערציילט, אַז דאָס איז א מתנה פון זיין ווייבל (ס'זאָל אים זיין פאַר איר קאָפּ) דערפאַר וואָס ער איז אייערנעבכטן געקומען אויסל שפּעטלאַך און זי האָט ניט געהאַט אויף וועמען איבער־לאָזן די קינדער און "געמיסט די טאָקי־...

שיקאַגאָ, אַפּריל, 1930.

דאָס אידישע בוך

אויפרוף

אַמעריקע (אַריינגערעכנט קענעדע און דרום־אַמעריקע) האָט איבער א מיליאָן אידישע און העברייאישע לעזער. דער באַ־ווייז — דער טיראַזש פון דער אידישער פּרעסע. אין דאָך ווערט דאָס אידישע בוך ניט געפיינט. עס דערגייט ניט צום לעזער.

די סיבה איז א קלאָרע: אין דער צייט ווען דער פאַרקויף פון דער טעגלאַכער אי־דישער פּרעסע איז אַרגאַניזירט אויף א בריידן און טיכטיקן אַמעריקאַנישן אופן, איז דער פאַרקויף פון אידישן בוך, דער מאַרך פון דער אידישער קולטור, לחלוטין ניט אַרגאַניזירט: דער קויפער פון אידישן בוך, — וואָס איז באַהאַלטן ערגעץ אין קע־לערס, אָדער אויף די פאַלצעס פון דיגע־ציילטע בוכהענדלער אין דעם גאַנצן לאַנד.

עס איז א פאַקט, אַז אין אַרימע לענ־דער פון אייראָפּע ווערן פאַרקויפט פופציק מאָל אַזויפיל ביכער, ווי אין דער רייכער אַמעריקע. דאָס דערקלערט זיך פשוט דער־מיט, ווייל דאָרט איז דער פאַרקויף פון אידישן בוך געבליבן ביי די אַלט־פרענקישע דרכים.

עס טאָר אַבער ווייטער אַזוי ניט גיין. די פאַרשפּרייטונג פון אידישן בוך מוז גרינדלאַך רעאָרגאַניזירט ווערן. עס זיינען פאַראַן גענוג מיטלען און וועגן צו פאַר־גרעסערן דעם טיראַזש פון אידישן בוך. מיר דאַרפן זיך נעמען צום ביישפּיל פון דיטשלאַנד און אַמעריקע גופא, א דאַנק דער איינפירונג פון נייע מעטאָדן, פאַר־קויפט ביכער מער ווי טאָפּלט.

דאָס אידישע בוך קאָן לייכט האָבן זיינע כדרי צו באַקומען א בוך.

צוליב דעם דאָזיקן צוועק האָט א גרו־פּע אידישע שרייבער זיך פאַרשטענדיקט מיט'ן פאַרשטייער פון וואָרשעווער קאָפּ־פּעראַטיוו "ביכער", ז. מלמד, און באַ־שלאָסן בשותפות צו אָרגאַניזירן דעם פאַר־קויף פון אידישן בוך אויף א ברייטן מאַס־שטאַב. עס איז באַשלאָסן געוואָרן, ער־שטענס, צו עפענען אין אַמעריקע א גרויסע ביכער־צענטראַלע מיט צווייגן אויבער'ן גאַנצן לאַנד; און צווייטנס אַריינברייגנען קיין אַמעריקע דאָס אידישע בוך פון איי־ראָפּע און פאַרשפּרייטן דאָס אידישע בוך פון אַמעריקע אין אַנדערע לענדער, וואו נאָר עס געפינט זיך א אידישער ישוב.

אין לויף פון דריי יאָר מוז באַשאַפן ווע־רען א קאַפּיטאַל פון א פערטל מיליאָן דאָלאַר. די אונטערנעמונג וועט אַוועקגע־שטעלט ווערן אויף א ברייטן יסוד. לויט דעם באַשלוס דאַרפן מיר צוטרעטן צו דער אַרבעט גלייך ווי עס וועלן געשאַפן ווערן די ערשטע 60.000 דאָלאַר. פאַקטיש דאַר־פען מיר אָבער האָבן בלויז 40.000 דאָ־לאַר. וואָרום דער קאָאָפּע־ראַטיוו "ביכער", וואַרשע, באַטייליקט זיך מיט 20 טויזנט דאָלאַר.

די אַקציאָן־געזעלשאַפט "ביכער" איז שוין גע־געגרינדעט, די אַלע נויט־טיקע פאַרמאַליטעטן זיי־נען גרייט צום פאַרקויף.

די אידישע שרייבער האָבן די ערשטע אונ־טערגעשריבן אָפּציעס אויף א סומע פון פינף טויזנט דאָלאַר, איצט האָבן דאָס וואָרט די אַלע וועמען זיי אידישע ליטע־ראַטור איז נאָענט און טייער.

די אונטערנעמונג איז א ריין קאַמער־ציעלע (דאָס איז איר מעלה). די סומען, ווי אויך די דיווידענטן זיינען נאַראַנטירט. אין דער זעלבער צייט איז עס אָבער א גרויסער און וויכטיקער קולטור־אויפטו; דאָס פאַרשפּרייטן פון בעסערן אידישן בוך איז דער זיכערסטער מיטל קעגן דער וואָס־סענדיקער עס הערצות און פאַר דעם אויפ־בוי פון דער אידישער קולטור. סוף־כל־סוף איז דער גוטער ספר דער איינציקער זיכע־רער קולטור־טרעגער.

ווענדן מיר זיך צו אַלע אידן, וועמען עס זיינען נאָענט די אינטערעסן פון דער אידישער קולטור, זיי זאָלן גלייך קויפן די אקציעס פון דער שוין געגרינדעטער גע־זעלשאַפט־"ביכער".

דער פּרייז פון אָן אקציע איז בלויז צען דאָלאַר, כדי אויך די ברייטע אידישע מאַ־סען זאָלן זיך קאָנען באַטייליקן.

העלפט אונז אַריינברייגנען דעם אידישן בוך אין יעדן אידישן הויז!

העלפט אונז אויפבויען דעם גראַנדיעזן קולטור־בנין אויף געזונטע יסודות!

נעדענקט, דער קרן אין גאַנץ, די פּי־רות (דיווידענט) — זיכער און גלייכצייַ־טיק העלפט איר אויפשטעלן א גראַנדיעזע קולטור־פעסטונג.

ווענדן אַלע ענינים ווענדעט זיך שריפט־לאַך צום סעקרעטאַריאַט:

Beekher Corporation, Libby's Hotel, Delancey St., New York

פּרעזידענט פון דער געזעלשאַפט "ביכער",

פּ. ווייַרעניק, רעדאַקטאָר פון "מאָרגן זשורנאַל".

וויַיס־פּרעזידענטן:

דר. מוקדוני און דוד פּינסקי.

סעקרעטאַרן:

אַב. גאָלדבערג און ז. מלמד.

קאַסיר (טרעזשורער):

הלל ראַגאָף.

מיטגלידער פון קאָמיטעט:

י. אַפּטאַשו,

אַב. גאָלדבערג,

חיים גרינבערג,

פּ. ווייַרעניק,

דר. חיים זשיטלאָווסקי,

ש. יודסאָן,

ה. לייוויק,

א. ליעליעס־גלאַנץ,

דר. ש. מאַרגאַשעס,

דר. א. מוקדוני,

יעקב מילך,

ז. מלמד,

ש. ניגער,

ה. סעקלער,

דר. ש. עלסבערג,

דוד פּינסקי,

לעאָן קאַבּרין,

דר. א. קאַראַליק,

דר. י. קלינג,

הלל ראַגאָף,

מ. ריבאַלאָוו,

ב. ג. ריטשאַרדס,

פּראָפ. פּ. שניאורסאָן,

פּרץ הירשביין.

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראָמאַן פון די ליידן און קאַמף פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

ער איז אנשווינג געוואָרן און מיט רחמנות אריינגעקוקט אניטאַ'ן אין די אויגן. זי האָ טאַקעקוקט אויף אים און טרויעריק געשמייכלט. צום סוף האָט זי נענומען לאַכן ביטער און איינגעהאַלטן:

— וואָס מיינסטו, מיר זיינען עפּעס יונגעלייט?

המ . . . אַלטע? מיר זיינען שוין אַלטע, האָ? — האָט ער נענומען ריידן מיט כעס, אקורעט ווי ער וואָלט אימיגע געסטראַשעט: — נו, ווי אַלט ביסטו, פערציק און מיר איז פינף און פערציק... נו, זיינען מיר אַלטע! . . . מיט צוויי יאָר צוריק אין קיעוו זיינען מיר נאָך געווען יונגעלייט און קיינער האָט ניט געוואָלט גלויבן אז מיר האָבן אזא דערוואַקסענע טאָכטער, ווי ליובאַ'ן. מיט זעכצן מאָנאַטן צוריק אפילו, ווען מיר זיינען אָנגעקומען אין דער גאָלדענער מדינה, זיי נען מיר נאָך געווען יונגעלייט, און פּלוצלונג . . . אין זעכצן מאָנאַטן צייט — המ . . . אַלטע? נו, זאָל טאַקע זיין צו אונזער שווייגען שטאָל, צו אונזער גאַנץ לעבן . . . טשאַרט פאַבעריי . . . . אַנו, אניוטאַ, טו אקאָרשט אַ זוך ביי מיר אין די האָר . . .

זי האָט אים אַ גלעט געטאָן איבער'ן קאָפּ, און, פאַנאַנדערנעמענדיק מיט די פינגער די שוואַרצע האָר אויפ'ן שטערן, האָט זי אים אַ קוש געטאָן.

— ניטאַ, ניטאַ — האָט זי אַרויסגעשעפּטשעט — דו ביסט אינגער פון אַ סך יונגע . . .

זי האָט זיך צוגעריקט מיט'ן שטערן צו זיין ברוסט.

ער האָט זי גענומען גלעטן איבער דער פּלייצע, איבער'ן רוקן און געשוויגן. פּלוצלונג האָט איר אַ דרוק געטאָן ביי דער טאַליע.

— אניוטקע — האָט ער געזאָגט מיט איבערצייגונג אין זיין קול — נישקשה, באַרים עטינבערג האָט נאָך ניט פאַרלאָרן זיין קאָפּ. ער וועט נאָך אמאָל אַליין זיין אַ פאַבריקאַנט, וועט ווידער נעמען שפּרלען זיין אַלטע ראָלע! . . . איצט איז ער אויף צרות, אָבער מיט דער צייט . . . עך! נו, איצט גיי! קויף אויף דאָס ביסל וואַסער, די גוטינקע פרישטיקס פון אמאָל וועלן מיר עסן שפּעטער, אין אַ יאָר צוויי אַרום, ווען איך וועל ווערן אַ פאַבריקאַנט . . . גיי, אניוטקע, איך וועל אויף אויפשטיין . . .

2

אין אַ שטונדע אַרום איז באַרים מיט דער פרוי געזעסן אין קיך, וואָס איז אויף

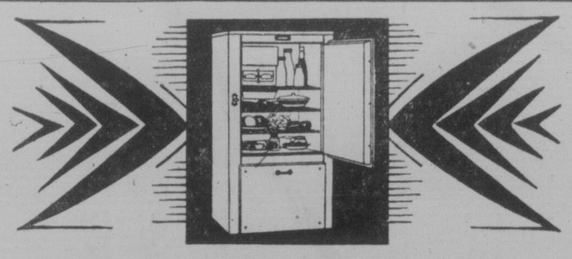

קיינמאָל זיינען פרידזשידייר פריזן ניט געווען נידעריקער. קיינמאָל אין דער פרידזשידייר ווערט ניט געווען גרעסער. און די פריזווילע גיע צו מאַכן אַ קליינעם איינצאָל מיט ליבעראַל פאַרשפּרייטע טעריטעריע פאַר דעם באַלאַנס מאַכט אייער איינקויף פון פרידזשידייר נאָך לייכטער. לאָזט אונז אייך געבן אַ פרידזשידייר דעמאָנסטריישן.

Frigidaire Sales Corporation
WINNIPEG, MAN.

FRIGIDAIRE

דער שטילער אוטאָמאַטישער רעפרידזשיריטאָר

די רעד ראָז טיי גראַנאַטיע מיינט וואָס עס זאָגט. אויב ניטצופרידענשטעלנד קערט דעם ניט געגוצטן טייל אין דעם פּעקעדזש אין דער גראָסערי מאַן וועט אייך צוריקקערן אייער געלט.

RED ROSE TEA "is good tea"

דער ראָז אַרענדזש פּיקאָ איז עקסטרא גוט

אינ'ם בעסטן פּעקעדזש—ריין, גלאַנציקער אלומינום

72

אַנאָנסירן פאַראייניקונגס פּלענער פון טאָקעטס און אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָ.

טאָקעטס טאַבעקאָ קאָ., לימיטעד, און אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָמפּאַני אָף קענעדאַ, לימיטעד, וועלן זיין פאַראייניקט, לויט אַן אַרויסגעשיקטן בריוו צו די שערהאַלדערס פון דער טאָקעטס קאָמפּאַני לימיטעד, אונטערגעצייכנט פון האָוואַרד ס. אַמבראָס, האַמילטאָן, אָנט., פּרעזידענט.

אין דעם בריוו ווערט געזאָגט: אז איין אַרדינאַרי שער פון טאָקעטס וועט אויסגעביטן ווערן פאַר דרייסיק (30) אַרדינאַרי שערס פון אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָמפּ. אָף קענעדאַ. דער סטאַק פון דער לעצטער קאָרפּאָריישאָן אומגעביטן אונטער דעם אַרימענט וועט צוקומען פאַר דיווידענדן, צאָלבאַר דעם 30טן יוני, 1930.

אין דעם בריוו ווערט געזאָגט, אז דער דירעקטאָראַט פון טאָקעטס הייסט גוט דעם עקסטשענדזש אַן זיי ראַטן די שערהאַלדערס צו אָננעמען דאָס.

Melchers
Gold Cross
Canadian Gin

די סאַמע געשמאַקסטע פון ליקערס

מאַנופעקטשורט אין קאַנאַדע אונטערן קאָנטראָל פון פעדעראַלער רעגירונג, דיסטיליזירט פיר מאָל און געעלטערט אין באַנד פאַר יאָרן.

צוויי סייזעס:

40 אונסעס
26 אונסעס

Distillery: Berthierville, Que.
Head Office: Montreal
Distillers since 1898

MELCHERS Distilleries Limited

דער איבערראַשנדער איינדרוק

פון

רבי זילבערשטיינס

זכרונות!

ווי עס איז געווען צו דערוואַרטן, האָט רבי זילבערשטיין, מיט זיין שיינעם סטיל, זיין אויפריכטיקייט און מיט זיין אָריגינעלן געדאַנקען־גאַנג, שוין מיט די ערשטע קאַפּיטלאַך אַרויסגערופן גרויס אינטערעס צווישן אונזערע לעזער.

רבי זילבערשטיין לעבט אויף אין זיינע "זכרונות" אַ סך פאַרגעסענע טיפן פון אידישן לעבן פון דעם אַלטן דור. אָבער באַזונדערס ווערטפול איז די טענדענץ וואָס זעט זיך דאָרט דורך אַלע קאַפּיטלאַך — אין אַרויסברייגגען די פּסיכאָלאָגיע פון פאָלק, וואָס עס גיט זיך אים אין זייער דערפאָלגרייך.

רבי זילבערשטיינס סעריע "זכרונות" וועט זיין איינע פון די גרעסטע סעריעס וואָס איז ווען געשריבן געוואָרן פון אַן אַוטאָ־ביאָגראַף. און ניט געקוקט אויף דעם וואָס יעדער אַרטיקל איז אַ באַזונדער קאַפּיטל געשיכטע, דאָך זעען זיך דאָרטן אַן פאָדים וואָס בינדט צוזאַמען מייסטערהאַפט די אַלע קאַפּיטלאַך און עס ווערט פון דעם אַ גאַנצע זאַך.

מיר ראַטן אונזערע לעזער ניט צו פאַרפעלן קיין איין אַרטיקל זיינעם. מיר זיינען גרייט צוצושיקן אַלע זיינע ביז איצט אָפּגעדרוקטע אַרטיקלען צו אַלע אונזערע גייע סובסקרייבערס.

ווערט אַ סובסקרייבער און פאַנגט אָן לייענען די אינטערעסאַנטע סעריע אַרטיקלען פון רבי זילבערשטיין — "זכרונות".

טעלעפאָנירט 52 213

און מיר וועלן צושיקן די צייטונג צו אייך אהיים דעם זעלבן טאָג.

— ווי שפּעט אין איצט? — האָט געפרעגט אַ פאַרשלאָפן, יונגן פרויען קול.

— אַרום אכט.

— וועל איך באַלד אויפשטיין . . . .

— האָט זיך דערהערט יענע יונגע שטימע, וועלטע האָט דאָס מאָל געקלונגען הער לער.

— ווי דו ווילסט, מיין קינד — האָט געזאָגט באַרים און, אויפהויבנדיק דעם קאָפּ פון צווישן דער טיך, האָט ער אָנד אומגעקערט מיט'ן פּנים צו אניוטאַ'ן און געזאָגט:

— דו וואָלסט, אניוטקע, אַ פּאַר אייער פאַר איר געמאַכט . . .

— מען דאַרף אַרונטערגיין פאַר קוי־פען — האָט געענטפערט אניוטאַ, אויפהויבנדיק זיך פון אָרט: — אָט, איך גיי טאַקע, גלייך . . .

זי האָט גענומען גיין צו דער טיר.

— וואַרט, אניוטאַ, וואַרט! — האָט איר באַרים אָפּגעשטעלט — ווי גייסטו עס אַרויס אין דרויסן — האָט ער צו איר געזאָגט מיט פאַרדרוס — ווער ביז־טו, האָ? אניוטאַ אַדער יענטע? . . . .

— אָבער, באַרים . . . איך גיי דאָך נאָך די אייער דאָ ביים הויז, צוויי טריט.

— מעג זיין צוויי טריט, דאַרפסטו ניט אַרויס אבי ווי . . . טו אָן דיין מאַנטעל — האָט ער געזאָגט אויפגערעגט.

— אָבער באַרים, ווער קאָן מיר דאָ?

— דאָס אַרט מיך אויגיין, צי מען קאָן דיר, צי ניט . . . איך שפּיי אויף זיי אַלעמען! . . . איך וויל אָבער, אז דו זאָלסט זיין אניוטאַ און ניט קיין יענטע! . . . וואַרט, איך גיב דיר דעם מאַנטל!

ער האָט געעפנט אַביסל די טיר פון פראָנט צימער און, דורכגעשפּאַרט זיך דורך איר מיט אַ זייט אין ער פאַרשוואונדן דען. באַלד איז ער אַרויס, טראָגנדיק אַ לאַנגן מאַנטל מיט אַ פיקסענעם קאָלנער אין די הענט.

— טו אָן! . . .

ער האָט דעם מאַנטל אַרויפגעוואָרפן אניוטאַ'ן אויף די פּלייצעס, אַ שלעג געמאַן אים אויף איר פון הינטן און אַ קלאַפּ טועגדיק אניוטאַ'ן איבער'ן אַקסל, האָט ער געזאָגט:

— איצט גיי! . . . נאָר ניט אַראָפּגעפאַלן ביי זיך . . . ווי דאָס קליידט דיר — גאַרניט, ווי אַ סיגאַרנמאַכערס פרוי אַ פרוי . . .

און ער האָט גענומען לאַכן מיט אַן איינגעהאַלטענעם און ביטערן געלעכטער. אניוטאַ האָט געענטפערט מיט אַ טרוי־עריקן שמייכל און איז אַרויס פון צימער.

אין דער דאָזיקער צייט האָט זיך די טיר פון פראָנט צימער געעפנט, און אין קיך איז אַריין אַ האַלב אָנגעטאָנענע יונגע מיידל, אַ הויכע, אַ שלאַנקע ברונעטקע, מיט שוואַרצע און גלייענדע אויגן, מיט אַ רונד פּנים, אַ פאַרדריסן פרייליך נעזל און מיט פולע שמייכלדיקע ליפּן. די שוואַרצע לאַנגע, האָר־זיינען ביי איר געווען צעשאָטן איבער די צאַרטע, נאַקעטע און רונדע פּלייצעס. זי איז געווען אָנגעטאָן מיט אַן אַ ווייסער אונטערקלייד מיט אַ קאָרסעט פון אויבן.

— וואָס האָסטו זיך דאָרט פאַרטראַכט פאַפּאַ — האָט זי געזאָגט, צוגייענדיק צו דעם "סינק" און לאָזנדיק לויפן דאָס וואַסער פון קראַנען.

באַרים האָט איר ניט געענטפערט אויף דער פראַגע וואַרום ער איז פאַרטראַכט; ער האָט אַ קוק געטאָן אויף איר רוקן מיט צעטראַגענע אויגן און ער האָט גענומען גיין איבער'ן צימער הין און צוריק.

די יונגע מיידל איז פאַרטיק געוואָרן מיט'ן איינוואַשן זיך, האָט פאַרדרייט דעם קראַנען און, זשמורענדיק די אויגן פון דער ביטערסיס פון דעם זייף, און אויסשטעקנדיק פאַראויס אירע נאַסע אַרמס, האָט זי זיך צענויפגעקאַרטשעט פון קעלט, זוכנדיק אַ האַנטטוך, וועלכן זי האָט באַלד דערזעען, היינגעגנייק אויפ'ן וועגטל פון אַ שטול.

(פאָרטזעצונג — טעמט)

MELCHERS
FINEST CANADIAN
GENEVA

רשענעראַל פּודס, פאַרענדיקט אינטראַדאַקטאָרי קאָמפּיין פאַר שנעל־פאַרפירנדע פּראָדוקטן

"די דזשענעראַל פּודס'ס קאָרפּאָריישאָן האָט אָנאָנסירט די רעזולטאַטן פון אַ זעקס וואָכיקן עקספּערימענט מיט שנעל פאַרפירנדע פּראָדוקטן וואָס האָבן אַרויסגעלאָקט אַ פּיין פאַר רופן אַזויפיל אינטערעס, צוליב דער מעגלאַכקייט וואָס מען וועט קאָנען זיי פאַרקויפן אַ קייליאַכדיקן יאָר אין פעקעדזשעס אנשטאָט בלויז אין סעזאָן.

נוצנדיק די ערשטע וואָך פון דעם עקספּערימענט אַלס גרונד, האָט זיך דער ס"ה סיילס פון די "פּראָסטעד פּוד פּראָדוקטס" פאַרגרעסערט צו אַ רייט פון 25 צו 40 פּראָצענט, פאַר דער וואָך. צען רעפּרעזענטיוו גראָסערי סטאָרס האָבן אָנגעפירט דעם עקספּערימענט.

דאָס וואָס דאָס פּובליק האָט אָנגענומען די דאָזיקע פּראָדוקטן, וועט זיין אַ גרויסער בענעפיט פאַר אייניקע גרויסע אינדוסטריעס. אַ סך פון די 450 טויזנט גראָסערי סטאָרס אויף דעם קאָנטינענט וועלן זיין פאַטענטירטע געבריוכער פון דער נייער עלעקטריישער רעפרידזשיריישאָן אייניכטונג. די אוטאָמאַביל אינדוסטריע וועט געריפן ווערן פאַר ספּעציעלע "טראַקינג" פאַסיליטעטן. אייזנבאַנען און שיפן וועלן גענוצט ווערן פאַר דער טראַנספּאָרטאַציע פון "פּראָזן פוד" פּראָדוקטן איבער לאַנגע שטחים. פאַרמערס וועלן דערפון בענעפיטירן און הויז באַלעבאַסטעס וועלן האָבן פרישע שפּייזן צו יעדער צייט פון אַ גאַנץ יאָר.

צווישן די פּראָדוקטן געפינען זיך געפאַקטע פרוכטן און ווערזשעטייבלס. 76 פּראָצענט פון די סיילס זיינען געמאַכט געוואָרן צו קאַסטאָמערס וואָס האָבן דעם דאָזיקן פּראָדוקט שוין פריער געווען געקויפט און די אַנדערע זיינען געווען נייע קאַסטאָמערס.

די צאָל פון די אינדיווידועלע סיילס וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן דעם 5טן אַפּריל האָט זיך פאַרגרעסערט אויף אַיבער 33 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט די סיילס פון דעם 29טן מאַרץ.

די דאָזיקע פּראָדוקטן האָבן זיך אין פאַרלויף פון דעם פאַרקויף קאַמפּיין עקספּערימענט אַרויסגעצייגט צו זיין אַ גאַנץ באַרער אַרטיקל.

אַנאָנסירן פאַראייניקונגס פּלענער פון טאָקעטס און אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָ.

טאָקעטס טאַבעקאָ קאָ., לימיטעד, און אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָמפּאַני אָף קענעדאַ, לימיטעד, וועלן זיין פאַראייניקט, לויט אַן אַרויסגעשיקטן בריוו צו די שערהאַלדערס פון דער טאָקעטס קאָמפּאַני לימיטעד, אונטערגעצייכנט פון האָוואַרד ס. אַמבראָס, האַמילטאָן, אָנט., פּרעזידענט.

אין דעם בריוו ווערט געזאָגט: אז איין אַרדינאַרי שער פון טאָקעטס וועט אויסגעביטן ווערן פאַר דרייסיק (30) אַרדינאַרי שערס פון אימפּיריאַל טאַבעקאָ קאָמפּ. אָף קענעדאַ. דער סטאַק פון דער לעצטער קאָרפּאָריישאָן אומגעביטן אונטער דעם אַרימענט וועט צוקומען פאַר דיווידענדן, צאָלבאַר דעם 30טן יוני, 1930.

אין דעם בריוו ווערט געזאָגט, אז דער דירעקטאָראַט פון טאָקעטס הייסט גוט דעם עקסטשענדזש אַן זיי ראַטן די שערהאַלדערס צו אָננעמען דאָס.

פאַרזיכטיקע טענדערס אַדרעסירט צו דעם אונטערגעצייכנט און אינגאַרסירט "טענדער פאַר וואַרף עקסטענשאָן, הגאוסא, מאַנ.", ווערן אָנגענומען ווערן ביז 12 אויינער בייטאָג (דעיליים סייווינג), דאָנערשטאָג דעם 5טן יוני, 1930, פאַר דער קאָנסטרוקציע פון אַן עקסטענשאָן צו דעם האָס, אין הגאוסא, סעלקירק דיסטריקט, מאַנ.

פּלענער און פאָרמע פון דעם קאָנטראַקט קאָן מען זעען און ספּעסיפיקאַציעס און פאָרמעס פון טענדער צו באַקומען אין דעם דעפּאַרטמענט, אין די אָפיסעס פון דעם דיסטריקט אינזשינער, קאָמאַסס בילדינג, ווינניפּעג, מאַניטאָבאַ; בילדערס עקסטשענדזש, 401 נאָטרדיים אינוועסטמענט בילדינג, ווינניפּעג, מאַנ., אויך אין די פּאָסט אָפיסעס, ריוועלסטאָק, מאַנ. און הגאוסא מאַנ.

טענדערס וועלן ניט גענומען ווערן אין אַנדערן טאָקאָס סיידן געמאַכט אויף געדרוקטע פאָרמעס אָנגעשטעלט פון דעם דעפּאַרטמענט און אין אַנקלאַמס מיט די קאָנדיציעס וואָס ווערן דאָרט אָנגעוויזן.

יעדער טענדער פון באַנליים ווערן פון אַן אָנגענומענעם טשעק פון אַ נעטשאַרטערטער באַנק, צאָלבאַר צו דעם מיניסטער פון פּאָבליק וואָרקס, אין פאַרגלייך צו 10 פּראָצענט פון דער סומע פון דעם טענדער. באַנדס פון דאָמיניאָן אָף קאַנאַדע אָדער באַנדס פון דער קאַנאַדער נאַציאָנאַלער איינכאַן קאָמפּאַני וועלן אויך אָנגענומען ווערן אַלס אַ סעקיוריטי, אָדער באַנדס און אַ טשעק אויף פאַראַנגנס צו אַפּסאָלוט אַ פאַרזיכערונג סומע.

באַטעקונג—בלויז פּרינטס צו באַקומען אין דעם דעפּאַרטמענט דורך דעפּאָזיט אַן אָנגענומענעם טשעק אויף דער סומע פון $10,00. צאָלבאַר צו דעם מיניסטער פון פּאָבליק וואָרקס, וואָס וועט צוריקגעגעבן ווערן אויב דער אָנבאָטער וועט געבן אַ רעגולערן אָנבאָט.

ביי אָרדער,
N. DESJARDINS,
Secretary.

Department of Public Works,
Ottawa, May 8, 1930.

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרין וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוועניו. טעל. 53 133

שינביין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Solicitors, Etc.
אָפיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אָפיס 111 באַן אַקאַרד בלאָק, 645 מיין סט.
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוו., טעל. 51 353

ח. שולמאַן

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אָפיס: 502 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָו אָפיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאַנאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	**דר. ס. דזש. בערמאַק**, 834 מיין סטריט אָפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	**דר. דזש. ברענער**, 367 סעלקירק עוועניו אָפיס שטונדן: 3—5. 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	**דר. א. גוטמאַן**, 5—304 עוועניו בלאָק 265 פּאָרטעריש עוועניו אָפיס שטונדן: 10—12. 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	**דר. ס. דזשאַוויש**, 404 באַיד בלדג. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
	23 272—59 473	**דר. ל. הענעל**, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאַנאַן) X-ray אָפיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
26 600	28 153	**דר. וו. הערשפילד**, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	**דר. ב. א. וויקטאָר**, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
52 571		**דר. ה. יאַפע**, ב.א. ב.ס.סי. ל.מ.סי.סי (דר. דזש. פּ. דזשאָרדזש און דר. ה. יאַפע) אָפיס: 739 סעלקירק עוועניו. שטונדן 2—5.30 און 6.30—8 DR. J. P. GEORGE & DR. H. JAFFE
53 720	52 278	**דר. א. מאָיס**, סט. דזשאַנס בלאָק, פּריטשאַרד און מיין אָפיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	**דר. דזשאַ. בי. מעקטעוויש**, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער קראַנקהייטן 500 קאַלעדזש עוועניו. רעז. 504 קאַלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	**דר. י. פּערלמאַן**, 291 באַראָוס עוועניו, קאָר. טשאַרלס אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	**דר. ס. קאָבערינסקי**, סוויט 2 קראַמפּ בלאָק (מיין און דאָפּערין עוועניו.) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	**דר. מעקס ריידי** (עקס רעי) 283 פּאָרטעריש, קאָר. סטיס (100 נאָראַנטאָ דזשעג. טראַסט בלדג.), לעבן אימאַנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אַפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	**דר. סאַם ראָדין**, ראָיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	**דר. א. ל. שובין**, אָפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 קטעלאַ עוועניו. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאָז און האַלז
28 281	51 848	**דר. י. ה. בעקמאַן**, 800 באַיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	**דר. ד. מ. דזשענאָף**, 830-2 סאָמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	**דר. י. בן עזרא**, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		**דר. מ. א. ברענמאַן**, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאָק, 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		**דר. ס. אי. גרינבערג**, 414 באַיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	**דר. א. גאַרדנער**, 409 סעלקירק עוועניו, קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראָיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		**דר. ס. טשערטשיל**, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

בלוטיקע טעג

ראָמאַן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאָרמאַן

(פאָרטזעצונג)

— טאָ וואָס דייגקסטו אויפן צו טאָן? — האָט בלוישטיין געפרעגט, חמ . . . . . עס איז שוין א לאנגע געשיכטע, ווי אזוי ווילסטו אויסגעפינען וועלכער פון די 2 פארפירטע קינדער ביסטו ?

— איך פאר צוריק נאך רוסלאנד, — האט ראנאוויץ געענטפערט קורץ.

— און ? — האבן ביידע חברים געפרעגט מיט אן איינגעראלטענעם אטעם.

— איך וועל אפזוכן פאן בושעווסקי, און ער וועט מיך זאגן וואס עס איז געווארן פון זיין קינד, וואס ער האט צו גע'גענב'עט פון דער אידישער מוטער, — האט ראנאוויץ דערקלערט. — אדער אז וועט מיר זאגן ווער עס איז דער מאן, וועלכן ער האט געשיקט רויבן זיין קינד. יענער מאן וועט מיר געבן א שפור צו די ביידע איינגלאך.

— דו האסט רעכט, — האט מירקין אויסגעשריען אויפשרינגענדיק פון זיין שטול, — דו פארסט נאך רוסלאנד אויפ־זוכן פאן בושעווסקי'ן און מיר פארן מיט דיר. מיר וועלן דיר צעזעץ קומען.

נאך זייער חבר בלוישטיין האט מיט צווייפל געשאקלט מיט'ן קאפ.

— און אז בושעווסקי וועט ניט וועלן זאגן ? — האט ער געפרעגט, — איך גלויב, אז איר ביידע קאנט ניט די פאר ליאקו. א פאליאק איז פאליש, ביטערע, און אויבערהויפט נאך ווען עס האנדלט זיך ווען אידן. חיינט שטעלט זיך פאר, א אידישער יונגערמאן וועט קומען צו א פוילישן פריץ אים נעמען אויף א פאר־הער וועגן אן אמאליקער זינדיקער ליבע — וואס דיינקט איר ? דער יאסנאוועלי מאזשנער פאן וועט ניט אויסשאקלען אלע ביזזע חלומות צו אייערע קעפ ?

—ער וועט ניט וואגן, — האט מירקין געענטפערט, — מיר וועלן אים צווינגען צו ענטפערן.

— ווי אזוי וועסטו עס מאכן, גמרא קאפ מיינער ? — האט בלוישטיין געפרעגט פארוואונדערט.

— אט וועל איך דיר לערנען אביסל שכל, גוטער ברודער — האט מירקין דער־קלערט. דו זאלסט וויסן אז עס איז ניט טא קיין זאך אין דער וועלט וואס א מאן זאל ניט קאנען דערגרייכן דורך א שויר־נער פרוי, און אויב דו ווילסט וועל איך דיר זאגן, אז איך האלט עס פאר א גרויסער מעלה פון אונזער פריינט ראנאוויץ, וועלכער האט אלע מאל גליק צו שיינע פרויען, אדרבא, פארוואס האט דו שיינע רחל זיך ניט פארליבט אין דיר און ניט אין מיר, בלוישטיין ?

— רער־צו דער זאך ! — האט ראנאוויץ אויפגעגעבן אומגעדולדיק, דער אויף זיך וויצלען, וואס ווילסטו זאגען ?

— איך וויל זאגן, האט מירקין באמערקט, — אז א פוילישער פריץ וועל־כער האט אין זיינע יונגע יאָרן געפירט זינדיקע ליבעס, — איז אין זיינע מיטעד־לע יאָרן אויך ניט קיין פרוש. ער מוז האבן א ווייב, א געליבטע, א פריינדין, אדער זאל זיין אפילו א טאכטער, וועל־כע באוויצט זיין צוטרויען. יעדער פוילי־שער פריץ האט זיין דאמע, וועלכע פאר־דרייט אים דעם קאפ, און אט די דאזי־קע דאמע וועסטו, הארציקער ראנאוויץ, מוזן געפעלן ווערן, אום דורך איר זאל דער אייזל עפענען זיין מויל, איך מיין טאקע פאן בושעווסקי — פארשטאנען ?

— וואס ווילסטו זאגן ? — האט ראנ־אוויץ א שפרונג געטאן, — איך זאל שפּי־רען א פאלשע ליבע, פארפירן און צע־ברעכן דאס הארץ פון א פרוי, וועלכע איז קיינן מיר נארנים שולדיק ? ניין, דאס וועל איך קיינמאל ניט אן !

— דו וועסט עס יא טאן ! — האט מירקין מיט שפאס זיך געבייזערט, — זיי ניט קיין צו גרויסער צדיק, ראנאוויץ, און שפיל ניט די ראלע פון א מארטירער. דו ביסט פארליבט אין רחל פרידלאנדער, איז פאר א געליבטער מיט מען אלעס טאן, און אויב דו מוזט פאר דעם גליק פון דיין געליבטער קאנען דיין פארגאנגענהייט, דאן מוזטו עס אויסגעפינען אונטער אלע אומשטענדן און מיט יעדן מיטל, וואס קומט דיר אונטער דער האנט. געדיינק זשע, וואס איך זאג דיר. פאן בושעווסקי איז א פאליאק, און יעדער פאליאק איז ביטרע און האט פיינט אידן. ווען דו וועסט האנדלען מיט פאן בושעווסקי ווי אן ערלאכער מענש וועט ער מאכן פון דיר א נאר, אונאיך ווייל ניט, אז מיינער א פריינט זאל זיין א נאר. דו הערסט, צדיק מיינער ?

נאך דער ראזיקער לאנגער רעדע האט מירקין אפגעקערט דאס געזיכט צום פענ־סטער, אזוי ווי ער וואלט געווען ביי אויף זיין פארליבטן חבר, דעם צדיק.

— ער האט רעכט, — האט בלוי־שטיין איינגעשטימט מיט מירקין'ען — אין פארנעם ניט, אז דו ביסט ניט דיין איינענער באלעבאס. דו וועסט ניט טאן, וואס דיר וועט איינפאלן, אמת, די גע־ליבטע איז דיינע, אבער א חרב ביסטו אויזערער, און וואס דו חברים וועלן דיר זאגן וועסטו טאן, און באסטא !

נאך דעם דאזיקן געשפּרעך מיט די חברים האט שלמה ראנאוויץ דעם זעלבן טאג רעזיגנירט פון זיין אמט אין רוחע לעבען. ער האט דעם דירעקטאר היינריך מעהלמאן, וועלכער איז געווען באשטימט פון דער רעגירונג אכטונג צו נעבן אויף אלע אויסלענדער אין פריינט דערקלערט אז ער פארט צוריק נאך רוסלאנד.

מעהלמאן איז געווען ווי אלע דייטשע באאמטע, שטאלץ, גראב און פארריסן. ער האט אבער נעהאט א גוטע הערץ און איז געווען זייער פריינדלאך צו ראנאוויץ.

ראנאוויץ'ס פּוצלומדיקע נאכריכט, אז ער פארט צוריק נאך רוסלאנד האט אים שטארק איבערראשט.

— יודע, זינד זי פארריקט ? — האט ער גוטמוטיק זיך געוואונדערט, — זיי מוזן היר בלייבן, ראנאוויץ.

— אוממעגלאך, — האט דער יונגער מאן געענטפערט, — איך פאר ווענן א דרייגענדיקער אנגעלעגענהייט, הער מעל־מאן, אבער איך וועל קומען צוריק.

דער דייטשער באאמטער האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטן, אזוי ווי ער וואלט געוואלט זיין זיכער דאס קיינער הערט אים ניט. דאן האט ער זיך צוגע־בויגן און געזאגט צו אים שטיל :

— עס הערט זיך מלחמה מיט רוס־לאנד ראנאוויץ, און עס איז מעגלאך אז אין די נעקסטע טעג וועלן שוין די פלא־מען פון קריג בושעווען אויף דער גאנצער גרעניץ. בלייב דא ראנאוויץ, צו וואס זאלסטו קריכן אין פייער און ליידן אין א געשלאגענער רוסלאנד.

— א געשלאגענער רוסלאנד ? — האט ראנאוויץ זיך געוואונדערט, צו ערשט בין איך נאך ניט זיכער, אויב עס וועט ווירק־לאך קומען צו מלחמה, און ווען אפילו יא, ווער זאגט עס, אז די געשלאגענע מוז זיין רוסלאנד.

הער פאן מעלמאן האט שפאטיש גע־שמייכלט.

אמפיטעאטער

דאָנערשטאג אָוונט, מאַי 22
פרייטאָג בייטאָג און אָוונט
מאַי 23טן

מינעאפּאָלים סימפאָני אָרקעסטער

70 מוזיקאַנטן

טיקעטס אין וופּג. פּיאַנאָ קאָ. לטד. און פּיפּלס בוק סטאָר, 816 מיין סט. אָוונטן, 2.50, $2.00, $1.50, $1.00. מאַטינע, $1.00

מינעאפּאָלים סימפאָני דאָ, מאַי דעם 22טן און 23

די מינעאפּאָלים סימפאָני פון 70 מו־זיקאַנטן, דיריגירט פון הענרי ווערברוגין, וועט דאָ שפּילן דאָנערשטאָג אָוונט דעם 22טן מאַי אין אמפיטעאטער, און פרייטאָג דעם 23טן, בייטאָג און אין אָוונט.

דער אָרקעסטער וועט שפּילן די בעסטע סימפאָנישע פּראָגראַמען, איינינקע נומערן וואָס זיינען פריער קיינמאָל ניט געשפּילט געוואָרן אין ווינניפּעג, איינשליסנדיק טשייקאָווסקי'ס צווייטע סימפאָניע און אנדערע גרויסע מוזיקאַלישע ווערק.

די באַרימטע אַמעריקאַנער קאָנטראַלטאָ, ענגוס רעסט סניידער, וועט זיין די סאָ־ליסטן ביידע אָוונטן.

פרייטאָג בייטאָג וועט געשפּילט ווערן א ספּעציעלע פּראָגראַם פאַר קינדער אין שול־עלטער.

ווינניפּעגער אידישע מוזיק ליבהאָבער זאָלן ניט פאַרפעלן צו הערן די קאָנצערטן פון דעם דאָזיקן באַרימטן סימפאָנישן אָר־קעסטער, און זיי זאָלן אויסנוצן דעם זעל־טענעם געגנס צו הערן די רייסע פּראָגראַ־מען פון דער דאָזיקער פיינער סימפאָניע. ביילעטן קאָן מען שוין באַקומען אין ווינ־ניפּעג אין פּיפּלס בוק סטאָר, 816 מיין סטריט.

— דו ביסט ניט קיין דיפּלאָמאַט, ראַ־נאָוויץ, — האט ער געזאָגט צו דעם יונ־גערמאַן, — נעבן דו וואָלסט בעסער פאַר־שטאַנען די לאַגע וואָלסטו אַזוי ניט גע־רעדט. סיי ווי זאָג איך דיר פאַר דיין איינענער טובה וועגן, בלייב דאָ אין בער־לין, דו מיט דיינע פריינט.

— עס גייט ניט, הער מעלמאַן, איך מוז פאָרן נאָך רוסלאַנד, — איז ראַנאָוויץ באַשטאַנען אויף זיינס.

— זיי זיינען איינגעשפּאַרט ווי אַלע אַי־דען, — האָט דער באַאַמטער געבראָמט. דאַן האָט ער פריינטלאַך באַמערקט :

— וועגן עס קאָן אַנדערש ניט זיין, און ווען איך מוזט גיין נאָך רוסלאַנד, ראַ־נאָוויץ, וועל איך פאַר אייך אויסווירקן אַ מיליטערישן פּאַס, וואָס וועט אייך גע־בען די מעגלאַכקייט אין פאַל פון מלחמה אַז מען זאָל אייך דורכלאָזן די דייטשע ליניע און זאָלט זיך פריי קאָנען באַוועגן אין דייטשלאַנד. עס וועט אייך צוגיין קומען, ראַנאָוויץ.

דער יונגערמאַן האָט באַדאַנקט דעם גוטהאַרציגן באַאַמטן און האָט פון אים גענומען אַ וואָרימען אָפּשייד. דאַן איז ער געלאָפן צו רחל'ען, אום איר איבערצוגע־בען זיין באַשלוס אַז ער פאָרט נאָך רוס־לאַנד.

רחל פרידלאַנדער איז איבערראַשט גע־וואָרן ווען זי האָט דערהערט פון ראַנאָ־וויץ'ס פּלוצלומדיקן אָפּפאָר; דאָן אָבער האָט זי דערקלערט קורץ :

— איך פאָר אויך צוריק נאָך רוסלאַנד, צוזאַמען מיט דיר.

— אָבער דיין פאָטער ? — האָט דער יונגערמאַן געפרעגט, ער וועט דאָך וועלן וויסן פאַרוואָס דו פאָרסט אַזוי שנעל צו־ריק אַהיים.

(פאָרטזעצונג קומט)

Classified Section קלאַסיפייד-סעקשען

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג :

איין מאָל, 5 ס. פּער "אַגייט ליין"	פאַר 3 מאָנאַטן,	$2.15 "
פאַר אַ וואָרט, 20 ס	פאַר 6 מאָנאַטן,	$4.00 "
פאַר אַ מאָנאַט, 75 ס.	פאַר 1 יאָר,	$7.50 "

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

א מציאה פאַר דעם וואָס ווייסט

5 רום באַנגאַלאָו מיט באַהייצטער סאַו רום, אויך פיניש, בעסטע פּלאַמבינג, גרויס עס צימערן, גוטער גאַראַדזש, גרויסער האָס, 41 ביי 300, אין שענסטן געגנט פון דער נאָרט ענד. פאַר בלויז $5,500.

נאָרט ענד, גראַסערי און דעליקאַטעסן, שיינע סטאָר מיט 4 שיינע צימערן מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן, אין גוטן לאַקיי־שאָן, וואָס מאַכט אַן אומזאַץ א פיינעם לעבן צו מאַכן. קיינע פּיקסטשורס צו קויפן. לאָזט ניט דורך די געלעגנהייט.

א זייער גוטע דזשענעראַל סטאָר מיט אַן אָפּטראַדייט סטאָק פון $15,000. יעד־לאַכער אומזאַץ $50,000. אין מאַניטאָבאַ שטעטל מיט א גרויסער דייטשער באַפעל־קערונג. צו פאַרבייטן פאַר א קליינעם בלאָק אָדער א גוטע הויז.

סוויטס צו פאַרראַנגען אין פאַרשיידענע אַפּאַרטמענטס אין דער נאָרט ענד.

אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

סייל אויף ניי-מאַשינען. $15 און העכער פאַר גאַראַנטירטע זינגער מאַשינען. טע־לעפאָנירט, שרייבט אָדער קומט אין 300 נאָרט דיים עווע., קאַר. פּרינצעס. טעלע־פאָן 86 171.

גרענד מאַריי — גרענד ביטש

פּוילשטענדיק געפּוירנישט הויז, 15 רומס דאָבל לאָט, אורזאַך פון פאַרקויפן, שווא־ער געגנט, גרייט פאַר ביזנעס צו יעדער צייט. גרויסע דיינינג רום. אָפּענער פייער־פּלייס. פאַר אַן אָפּאָינטמענט זיך ווענדן אין 128 אינקסטער בולוואַרד, טעלעפאָן 52 552.

הויז צו פאַרקויפן, קאַלעדזש עווע., אַרום אייקינס, אין געלעגענהייט, פול ביסמענט, הייסע לופט פּוירנעס, עלעק־טרישער וואַסער היטער, געוויינערט פאַר עלעקטרישער קראַפט. פּרייז $3,550. קליר טייטל.

E. A. SCHWAB & CO.
510 Somerset Bldg. Phone 29 264

צו פאַרקויפן א 5 רום סטאָקע באַנגאַלאָו אין 160 אַלפּרעד עוועניו. נייע מייפּל פלאָרס, דעקאָרירט אינווייניק און אויס־ווייניק. פּרייז פאַר שנעלן פאַרקויף — $3,000. טעלעפאָן 51 188.

לענסדאַון עוועניו, 6 רומס, סוערס און וואַסער. $1,800. לייכטע טערמינען. 1096 אַלפּרעד, 5 רומס, סעמי מאָדערן $2,300. טעלעפאָן 88 487.

אַלפּרעד עווע., לעבן סאַלטער, 6 רום פולי מאָדערן הויז אין ערשט קלאַסיקן צושטאַנד. פאַר בלויז $3,200.

8 רום פולי מאָדערן הויז אויף באַיד, נאָענט צו מיין סט., נייע דעקאָרירט, גו־טער גאַראַדזש, א באַרגען פאַר $4,100.

באַראָוס עווע., 5 רום מאָדערנער קאַר מעדזש און גאַראַדזש. ניט ווייט פון מיין סטריט. צימערן זיינען שיין דעקאָרירט, און דער פּרייז איז בלויז $3,000.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

נעשעפט _ נעלעגנהייטן
Business Opportunities

דזשענעראַל סטאָק צו פאַרקויפן אין א גוטער לעבעדיקער שטעטל. פאַר שנעלן פאַרקויף וועלן מיר נעמען 50 סענט אויפן דאָלאַר. זייער נידעריקער רענט. אורזאַך פון פאַרקויפן, איינגענומער פאַרט אויעק אין די שטאָטן. זיך ווענדן אין דאָס אי־דישע וואָרט באַקס 8698.

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

בלויז פאַר דער שטאָט וואַנקאָווער

אויב איר קאָנט אויתקגעבן א פאַר שטוב־דען א טאָג, און איר זייט א גוטער סייל־מאַן, האָבן מיר פאַר אייך א גוטן אָנבאָט. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באַקס נומער 8347.

אַדווערטייזט אין "דאָס אידישע וואָרט"— עס וועט זיך אייך באַצאָלן

חבר סעם סטרעשין

אונזער טיפסטן מיטגעפיל דער חברה דאָרע סטרעשין צוליבן טויט פון איר מאַן סעם, אין הויר אַרבעט פון איקאָר זאָלט איר געפינען א טייסט.

מיטגלידער פון עדמאָנטאָנער איקאָר קאָמיטעט

סעם סטרעשין
(עדמאָנטאָן)

זייט געטייסט, פרוי סטרע־שין, אין דעם גרויסן פאַרלוסט פון אייער מאַן. אייער צער איז אונזער צער.

פאַמיליע לאַסאָווסקי
א. ווינאָגראַדסקי

חבר סעם סטרעשין
(עדמאָנטאָן)

מיר באַטייליקן זיך אין אייער טרויער, חברה סטרעשין, צוליב דעם טויט פון אייער מאַן. אין דער באַפרייאונג פון דעם אר־בעמער קלאָס זאָלט איר אייער טרייסט געפינען.

אַרב. רינג בר. 607

סעם סטרעשין
(עדמאָנטאָן)

צו הברה דאָרא סטרעשין און צו דער גאַנצער פאַמיליע דריק איך אויס מיין טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן פאַר־לוסט. איך ווינש אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.

מעקס מיינס
ווינניפּעג

:: פערזענלאַכעס ::
PERSONAL

פליכטוואַטע מענער — נייע האָר —

אין 10 ביז 60 טעג גאַראַנטירט; שאַרבן קרעין, דענדראַף, שאַרבן עקזעמאַ, נע־הייליט דורך פּערזענלאַכער באַהאַנדלונג.
FRANKS, 207 Montgomery Bldg.
215½ Portage Ave.
קאָרנער נאָטר דיים.

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסד און באַנדעד
ד. סימפּסאָן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט !
פאַר אייערע באַלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק. ריזאָנעבל דייטס. פינקטלאַכע באַדינונג. שטריינג פאַרטרויליאַך
אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאָכמיטאָג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאָריסט
צוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראַפירט איבערַאל

PEACOCK TAXI
נייע נידעריקע פּרייזן
50 סענט, 75 סענט, שטאָט רייזעס
$2—$1.75 א שטונדע
מיר נוצן נייע געס סעראַנס אויסשליסלאַך.
טעלעפאָן 23 100

פאַנדזיישאָנס פאַר מצבות נעמאַכט און פאַרריכט פאַר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

מאַרים דעליקאַטעסן
מיר פאַרקויפן אַלע סאָרטן וואורשט, גע־רויפערטע און געפּיקלטע פליישן און ווינערס — אויך אימפּאָרטירטע. א פולע ליין פון אידישע דעליקאַטעסן
223 דאָפּערין עוו., טעל. 57 617

PUHLMANN HERB TEA
פאַר אַסטמאַ, בראָנכיט, הוסט, היי פיווער קומט, שרייבט אָדער טעלעפאָנירט
W. J. WHIDDEN & CO.
643 Somerset Bldg. Phone 26 931

A. MUIR
אוטאָריזירטער
דוקאָ פינישינג סטיישאָן
פעדערס און באַדי ריפּעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

מיר לאָדן אייך אין צו אָטענדן
די ליכטיקערע היים
דעמאָנסטריישאָן
מיטוואָך און דאָנערשטאָג, מאַי 21 און 22
WINNIPEG WALLPAPER & PAINT, LTD.
614 Portage Ave. Phone 72 312

:: צו פאַרראַנטן ::
FOR RENT

א גרויסער, שיינער צימער צו פאַרראַנטן, געפּוירנישט. (אויב פאַרלאַנגט, צוואַמען מיט באַדד). טעלעפאָנירט 51 652 נאָך 6 אָוונט.

צו פאַרראַנטן א וועהרהויז, 1 אָדער צוויי פלעטס, אין 24 דערבי סטריט. באַזונדער אַריינגאַנג, מיט עלעקטרישן עלעוויטאָר און א פּרייוועט טרעק. יעדער פלעט האַלט 3,400 סקווער פוס. זיך ווענדן צו זלאַ־בינסקי ברידער, 24 דערבי סטריט, טע־לעפאָן 57 371.

צו פאַרראַנטן 3 שיינע רומס דאָונסטערס. זיך ווענדן אין 272 רעדוואָוד עווע.

צו פאַרראַנטן א שיין געפּוירנישטע רום מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן. טעלעפאָן 56 127.

צו פאַרראַנטן צוויי פּוירנישד רומס מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן. טעלעפאָנירט 55 786.

צו פאַרראַנטן א סוויט אויף קאָר. אַבער־דין אין סאַלטער, 7 רומס, 2 סקרייַנד וועד־ראַנדעס און א גרויסער ליכטיקער האַל. אין קיך איז פאַראַן געגוג פּלאַץ פאַר 2 אויוונס אויך פאַר 2 סינקס. סטיס היט, הייסע וואַסער, ריזאָנעבל פּרייז. זיך ווענדן צו מאַרנאָלס, טעלעפאָן 57 636.

צו סובלעטן א גרויסן 3 רום סוויט און באַלקאָני פאַר דערוצירטן רענט. באַלטיק אַפּאַרטמענטס. טעלעפאָנירט 54 281. אָדער 51 511.

צו סובלעטן א דריי רום סוויט, אין סוויט 5 באַלפּוריא אַפּאַרטמענטס, סעקשאָן בי. אויפ'ן ערשטן פלאָר.

צו פאַרראַנטן א רום מיט אַלע באַקוועמ־לאַכקייטן. סינגל פּערזאָן פאַרגעצויגן. טע־לעפאָן 22 754.

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::
SITUATION WANTED

העבריאישער לערער זוכט א שטעלע אין קאַנטרי. אין ווייליק צו אַרבעטן אין סטאָר אויב נויטיק. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 8765.

פאַר רעדזשיינע, קאַלנאַרי, עדמאָנטאָן, סאַסקאַטון און וואַנקאָווער

מיר ווילן אַנגאַזשירן א יונגנמאַן אָדער א פרוי צו רעפּרעזענטירן אונז אין אייער געגנט צו פאַרקויפן אַדווערטייזינג, ווי אויך צו האָבן דעם אויפזיכט איבער די סובסקריפּשאָנס; בלויז א טייל פון אייער צייט איז נויטיק פאַר דעם. אויב איר זייט פאַראינטערעסירט, שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט, אַדווערטייזינג דעפּאַרטמענט, 165 סעלקירק עוועניו.

היינט אויף דער ראַדיאָ

CKY
ווינניפּעג
3.00—קאָנצערט.
8.00—מוזיקאַלישע פּראָגראַם.
9.00—פּיטשור.

CNRW 780
ווינניפּעג
7.00—טיוואָלי אָרגאַן, פּט. גערי האַטעל דינער פּראָגראַם.

CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אַנקל פּיטער

CJGX 650
יאָרקטאָן
7.15—פריערי פאַרמערס ראַדיאָ שעה.

WOW 590
6.00—אַמאַהאַ. שטימע פון פיירסטאָן.

WLW 700
6.30—סינסינאַטי. מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WLS 870
6.30—שיקאַגאָ. מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WJR 750
7.00—דעטראָיט אָרקעסטער.

WTAM 1070
7.30—קלעוולאַנד. מאַטאַרס פאַרטי.

WLW 700
8.00—סינסינאַטי. דרים שיפּ.

WMAQ 670
8,00—שיקאַגאָ. באַרנס פּראָגראַם.
8.30—שיקאַגאָ. מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WGN 720
9.30—שיקאַגאָ. פּראָגראַם.

WOW 590
9.30—אַמאַהאַ. נאַוועלע פּראָגראַם.

WMAQ 670
10.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.

WGN 720
10.30—שיקאַגאָ. קלאַסיקס.

WBBM 770
11.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.

NEW PALACE THEATRE
היינט, מאָרגן און מיטוואָך
רוט טשאַטערטאָן אין.
דעם דאָקטאָרס סעקרעט
אויך ריידנדע קאָמעדיע, פּיטשורעסק פאַקס מאָוויטאָן נייעס

אין פּעלעס טעאַטער

זייער אין אינטערעסאַנט און שפּאַנענד בילד, ווערט געוויזן היינט אין פּעלעס טע־אַטער. דאָס בילד הייסט "דעם דאָקטאָר'ס סעקרעט". רוט טשאַטערטאָן, שפּילט די הויפּט ראָל. צוזאַמען מיט א גוטן קעסט. די פּעלעס פאַטאָראַיזירער וועלן אין דער דאָזיקער בילד געפינען גרויס אינטערעס. עס ווערט אויך געוויזן א רייַדנדיקע קאָמע־דיע, פּיטשורעסק און פאַקס מאָוויטאָן נייעס.

די פאַוואָלאָטשער סאָסייטי

מאַכט באַקאַנט צו די מיטגלידער, אַז
דר. ה. יאַפּפּע
איז אָנגעשטעלט געוואָרן אַלס סאָסייטי דאָקטאָר.
זיין אָפיס איז אין 739 סעלקירק עווע.
טעלעפאָן 52 571

וועלן אין סאַסקאַטון
שטיין אין
WINDSOR HOTEL
1st Ave. and 20th St. E.
הייסע און קאַלטע וואַסער
יוראָפּיאישער פּלאַן. באַקוועמע רייסס
דור עליס, איינגעטיסער

לאָנדרי שאָפּ
1392 מיין סטריט
וועט וואַש, א פונט _____ 5 סענט
פלעט וואַרק, א פונט _____ 8 סענט
געפינישטע העמדער, יעדע 15 סענט
2 פאַר _____ 25 סענט
קאָלערס, 3 פאַר _____ 10 סענט
טעלעפאָן 57 444

געפּיקלטע וואַטערמעלאָן
בלויז 5 פעסלאַך פון נו. 1 דייטשע וואַ־טערמעלאָן, געפּיקלט אויף דעם אַלט היי־מישן שטייגער. אויך 5 פעסלאַך נו. 2 וואַטערמעלאָן. ביים פונט אָדער באַרל.

בלומען און פּלענטס
פון יעדער באַשרייבונג, איינשליסנדיק טאַמייטאָס, פעפערס, איינגפּלענטס, סעלע־ריאָן א. וו. קלייבט אויס אייער אויס־וואַל איצט צו האַלסייל פּרייזן.
העכסטער סאָרט פּרוכטן און ווערזשעטייבלס.
מיר זיינען צו אייער באַדינונג.
Middlechurch Farmers Market
88½ Derby Street Phone 54 179

נידעריקע פעירס

מאַי 15 ביז סעפּט. 30

CANADIAN PACIFIC RAILWAY LINES — WORLD'S GREATEST TRAVEL SYSTEM

פאָרן אין פּלעצער און זעען זאַכן

פּאַסיפיק קאָוסט איסטערן קאַנאַדע

אויסוואַל פון דריי בילדרייכע וועגן דורך די ראָקיס.

שטעלט זיך אָפּ אין באַוואַסטע רעזאָרטן

קיין קאַסטבאַרע זייטיקע טריפּס ניט נויטיק. האָטעלס זיינען אויף דער ליין, און אין מיטן פון צויבערהאַפטער פעזאַנדזש.

אַלאַסקאַ
באַזוכט דעם מיסטישן נאָרטלאַנד אויף א פּאַראַ־צען פרינצעס ליינער. פון וואַנקאָווער און צוריק.
$90

טיקעטס קאָן מען באַשטעלן דורך די גרייט ליניס
באַצאָלונג נאָך $10.00 פאַר נערענער און פאַרצייטן

דריי טריינס טעגלאַך
די דעלוקס טראַנסקאַנאַדע לימיטעד די אימפּעריאַל די דאָמיניאָן

וועסט קאָוסט וואַנקאָווער אייראַנד
א רייזע היסטאָרישע אין טערעאַנס און עקסטרעם אַנגענעם
פון וויקטאָריאַ און צוריק.
$39

נידעריקע פעירס צו יונייטעד סטייטס
מאַי 22 ביז סעפּטעמבער 30
רעטורן לימיט אָקט. 31. 1930

זאָל אייך דער קענעדיען פּאַסיפיק איידזשענט געבן פולע איינצעלהייטן

Canadian Pacific

פירט מיט זיך קענעדיען פּאַסיפיק עקספּרעס טראַוולער טשעק—נוט איבער דער גאַנצער וועלט.

צו
אַנזאַמלען
$10,000

דורך סייווינגס אינוועסטירט אויף 5% קאָמ־פּאָונד אינטערעסט וואָלט נויטיק געווען א יערלאַכע סייווינג פון $100.00 פאַר איבער 35 יאָר.

איר קאָנט שאַפן
א באַלדיקן עסטייט פון
$10,000

אונטער אונזער גאַראַנטירטער מאַקסימום פּראָטעקשאָן פּאָליסי פאַר א יערלאַכן פּרע־מיום דעפּאָזיט פון $158.50.
(באַזירט אויפ'ן עלטן פון 30 יאָר)

THE MANUFACTURERS LIFE INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE - TORONTO, CANADA
Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg
W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager
M. WAISMAN, General Agent